

1 ponedjeljak, 28.01.2008.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 [Svjedok je ušao u sudnicu]
5 ... Početak u 09.20h
6 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim, ustanite.
7 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.
8 Izvolite sjesti.
9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro. Molim da se najavi
10 predmet.
11 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Ovo je predmet
12 IT-05-88-T, *Tužilac protiv Jovana Popovića i ostalih*.
13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Svi su optuženi ovdje.
14 Tužilaštvo - G. McCloskey sâm; iz timova Odbrane - jedino gospodin Meek nije
15 prisutan. Gospodine Bourgon?
16 G. BOURGON: [simultani prevod] Dobro jutro. Želio bih da iskoristim ovu
17 priliku da predstavim našeg novog pravnog asistenta. To je gospođica Fiona...
18 PREVODILAC: Prevodilac nije čuo.
19 G. BOURGON: [simultani prevod] ...iz Francuske.
20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobar dan. Dobrodošli.
21 Gospodine Butler, dobrodošli nazad.
22 SVJEDOK: [simultani prevod] Dobro jutro.
23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro.
24 SVJEDOK: RICHARD BUTLER [nastavak]
25 [Svjedok odgovara putem prevodioca]
26 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođa Fauveau će Vas unakrsno danas
27 ispitivati.
28 Gospođo Fauveau, kakva je Vaša procjena za vrijeme? I dobro jutro Vam želim.
29 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Časni Sude, mislim, osam sati, ali
30 učiniti ću što mogu da ranije završim sa svojim unakrsnim ispitivanjem.

ponedjeljak, 28.01.2008.

Predmet br. IT-05-88-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja... da počnemo i pretpostavljam...
2 predložio bih to jer što duže se ovo izvođenje dokaza vodi, to je više
3 kontraproduktivno.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine. Ja se zovem
5 Natasha Fauveau-Ivanović. Predstavljam generala Miletića.

6 15. januara, Vi ste spomenuli humanitarne konvoje i rekli ste da je Vaš
7 zadatak bio ne da date pregled... opšti pregled politike humanitarnim konvojima.
8 Međutim ja bih željela da Vas pitam da li ste izvršili analizu koja se odnosi na
9 period od marta do jula 1995., vezano za broj konvoja koji su najavljeni i broj
10 konvoja kojima nije bio dozvoljen pristup?

11 O: Ne, gospođo.

12 P: Tokom istog tog perioda Vi niste vodili analizu broja... analiza...
13 kojima je odobren pristup, ali koji iz nekog drugog razloga nikad nisu došli u
14 enklavu?

15 O: Da, to je tačno. To nisam uradio.

16 P: 15. januara rekli ste da je politika štaba VRS-a vezano za konvoje
17 bila direktno povezana sa Direktivom 7. Jeste li izvršili analizu politike
18 Republike Srpske i njene vojske vezano za konvoje prije nego što je donesena ta
19 Direktiva, drugim riječima, prije marta 1995?

20 O: Ne.

21 P: U tom slučaju, kako onda možete reći da je politika Vojske Republike
22 Srpske vezano za konvoje bila povezana s Direktivom 7? Kako to možete reći?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Gospođo, pa u samoj Direktivi 7 se vidi kakva je ta politika. I ja
2 sam u tom trenutku samo pogledao dokumente o konvojima da utvrdim da li je
3 postojalo dokaza da se takva politika provodila. A vezano za holandski bataljon
4 i njihov rad u januaru, februaru i martu, mislim da njihovo svjedočenje ne
5 odražava činjenicu da njihovim vojnicima nije bilo dozvoljeno da se vrate u
6 enklavu ili da su bili ozbiljno oštećeni u materijalu koji su dobivali pa sve
7 negdje do marta 1995., otprilike. Ja nisam uzeo u obzir statit... statističku
8 analizu, već sam to uradio više na usmenoj osnovi... anegdo... na onome što su
9 mi drugi ispričali.

10 P: Da li je tačno da ne znate da li je postotak konvoja kojima je
11 odbijen dolazak nakon Direktive bio viši nego prije te Direktive? Taj postotak.
12 Govorila sam o postotku, a u transkriptu vidim da se je... da je upisana riječ
13 *personage*.

14 O: Da, u pravu ste. Ja Vam ne mogu dati statistički prikaz te situacije.

15 P: Da li biste se složili da je politika Republike Srpske i politika
16 njene vojske bila rezultat zloupotreba koje su konvoji vršili zato što je
17 transportirano oružje u tim konvojima zajedno sa humanitarnom pomoći za Armiju
18 Bosne i Hercegovine?

19 O: Da. Za konvoje... vezano za Bosnu općenito, VRS je znao za situacije
20 gdje su oružje i druga nedozvoljena roba bili krijumčareni na vozilima UN-a. I

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 to sasvim sigurno jeste nešto što je VRS uzimao u obzir.

2 P: Da li znate da je postupak vezano za odobravanje konvoja humanitarne
3 pomoći bila različita /sic/ od procedure za UNPROFOR-ove konvoje?

4 O: Da, mislim da je to tačno.

5 P: Da li Vam je poznato da su naređenja vezana za konvoje humanitarne
6 pomoći postojala već na samom početku i da se procedura nije mijenjala, da nije
7 bila modificirana nakon donošenja Direktive?

8 O: Ja to... ja ne znam da je to tako. Ja naprosto nisam upoznat sa
9 načinom na koji se radilo kad su u pitanju konvoji u prvim godinama rata, tako
10 da ne mogu da kažem ni "da" ni "ne".

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih zamolila da se svjedoku pokaže
12 broj dokumenta 5D605.

13 P: U međuvremenu ću Vam reći da je to naređenje Glavnog štaba VRS-a od
14 31. augusta 1994. vezano za kretanje humanitarne pomoći. Molim Vas da pogledate
15 paragraf 1 ovog naređenja. I u paragrafima 1 i 2 čini se da su odobrenja bila
16 izdavana od strane jednog Koordinacionog tijela. Da li se s tim slažete?

17 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Izgleda da je to dokument od dvije
18 strane. Zamolio bih da vidim cijelo naređenje.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To je u redu. Mislim da može da se vidi
20 na ekranu.

21 SVJEDOK: [simultani prevod] Da, to upravo čitam.

22 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Moje pitanje je bilo da tu ima još
23 cijeli jedan dio uz to. To možda jeste naređenje, ali ono što je prije toga
24
25
26
27
28
29
30

1 bilo... Mislim da bi i to trebalo pogledati.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja mislim da je to sekretar čuo.

3 SVJEDOK: [simultani prevod] Ja sam sada na strani 1. To je u redu.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ako imate papir... kopiju na papiru,
5 molim da to date svjedoku.

6 SVJEDOK: [simultani prevod] Strana 2. Zamolio bih da mi ponovo postavite
7 pitanje.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih zamolila da se ponovo vratimo
9 na stranu 1 na engleskom.

10 P: Da li biste se složili da, vezano za paragrafe 1 i 2 ovog naređenja,
11 odobrenja za humanitarne konvoje je izdavallo Koordinaciono tijelo?

12 O: Da, oni su bili prvobitno tijelo za odobravanje, ali kao što možete
13 da vidite dalje iz ostalog teksta ovog naređenja, oni bi prvo odobrili neki
14 konvoj, a Glavni štab je sasvim jasno rekao u ovom naređenju da se to... iako je
15 bilo koordinirano kroz njih, još uvijek... nisu prolazili.

16 P: Ako pogledate tačku 4 ove prve strane dokumenta, možemo vidjeti da su
17 dokumenti koje je Glavni štab VRS-a slao svojim podređenim jedinicama bili u
18 stvari obaveštenje vezano za konvoje koji su odobreni i koji nisu odobreni.

19 O: Ono što tu stoji, barem kako sam ja to razumio, da se oni žale što
20 jedan od problema koji imaju da iako su konvoji možda odobreni od strane tog
21 Koordinacionog tijela, oni znaju da oni ponekad nisu obavješteni i da se ti

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 konvoji pojavljuju nenajavljeni na *check-pointima* VRS-a i to stvara probleme.

2 P: Ne želim da se prepirem s Vama. U paragrafu 3 na istoj toj strani
3 spominje se kontrola kretanja konvoja od strane VRS-a.

4 O: Da, tu se konkretno kaže da Armija ima obavezu da provjeri timove i
5 konvoje koji prolaze kroz teritorij.

6 P: Sada bih zamolila da pogledamo stranu 2 istog dokumenta. U tački 1
7 ovog naređenja, konvoji koji nisu najavljeni, nije im bio dozvoljen prolaz.

8 O: Da, to i stoji, da osim ukoliko niže formacije ne dobiju autorizaciju
9 od Glavnog štaba, oni ne smiju... doz... nije im dozvoljeno da dopuste konvoju
10 da prođe.

11 P: U preostalom dijelu ovog naređenja imamo spisak kontrola koje
12 podređene formacije ili jedinice treba da provedu kada se neki konvoj pojavi.

13 O: Da.

14 P: Da li biste se složili da su te mjere upravo iste kao i ona koja je
15 postojala 1995., pod uslovom, naravno, da znate koje su mjere bile na snazi
16 1995?

17 O: Da, gospođo. Vezano za tehničku robu i humanitarnu pomoć, čini se da
18 je u pitanju ista vrsta naređenja, to jeste, ne smiju da puste da prođe ništa
19 osim onog što je odobreno, a sve drugo će se konfiscirati. U tom smislu to je
20 tačno, ali međutim ovo naređenje očigledno ne propisuje ništa vezano za pitanje
21 UN-a... UN-ovog ili međunarodnog osoblja koje odlazi iz nekog područja i kakva
22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 je politika u pogledu dopuštanja njihovog povratka pa je u tom smislu onda to
2 drugačije.

3 P: Ovo naređenje, zapravo, govori samo o konvojima humanitarne pomoći.

4 Sada bih Vam postavila pitanje u vezi s konvojima UNPROFOR-a. Jeste li
5 znali da je VRS postigla više sporazuma u vezi s konvojima UNPROFOR-a sa samim
6 UNPROFOR-om naravno?

7 O: Da, gospođo. Ja znam da je Vojska Republike Srpske imala kontakte s
8 UNPROFOR-om i postizala sporazume s njima, u vezi s njihovim konvojima. Ne znam
9 tehničke detalje.

10 P: Jeste li imali prilike vidjeti te sporazume VRS-a i UNPROFOR-a?

11 O: U kojem vremenskom razdoblju, gospođo?

12 P: 1995. godina, i to posebno nakon Direktive?

13 O: Ne. Mislim da nisam vidio ni jedan sporazum, niti jedan tehnički
14 sporazum s UN-om u vezi s tim konvojima za razdoblje poslije marta 1995.

15 P: A prije marta 1995?

16 O: Ja mislim da moja veza s tim dokumentima se odnosi na konvoje koji su
17 prolazili kroz položaje VRS-a oko Sarajeva te da nemaju izravne veze sa
18 Srebrenicom.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokazala bih Vam dokazni predmet 5D725.
20 To je dokument koji nije preveden i nadam se da tužitelj od mene neće tražiti da
21 ga u cijelosti pročitam. Radi se o sporazumu UNPROFOR-a i Vojske Republike
22 Srpske od 12. februara 1995. godine. Moja pitanja u vezi s tim dokumentom su
23 uglavnom tehničke prirode zato što mislim da sadržaj nije toliko važan.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ponajprije, jeste li Vi imali prilike...

2 O: Oprostite, gospođo. U ovom dokumentu piše 12...

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Čekajte.

4 SVJEDOK: [simultani prevod] ... piše 12. februar.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospodine McCloskey, izvolite.

6 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da, upravo sam to htio reći.

7 SUDIJA: Da, siguran sam da će nam gospođa Fauveau to pojasniti.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da, da, da. Dokument od 12. februara

9 1995. Možda je moja greška, no, u svakom slučaju, 12. februara. Dakle, jeste li

10 imali prilike vidjeti ovaj dokument? Radi se o kretanju UNPROFOR-a po teritoriju

11 Republike Srpske.

12 O: Gospođo, ako dokument nije preveden, čak i da sam ga vidio, bojim se

13 da ga ne bih mogao obraditi, tako da je odgovor "ne".

14 P: Ja neću tražiti od Vas da analizirate ovaj dokument, ali to je

15 dokument koji govori o sporazumu zaključenom između VRS-a i UNPROFOR-a 31.

16 januara 1995., jedino što vidimo, što je bitno, to je u paragrafu 2 gdje se

17 spominje ime generala Zdravka Tolimira. Zapravo, Zdravko Tolimir je u ime

18 Republike Srpske potpisao taj... u ime Vojske Republike Srpske potpisao taj

19 dokument. Zna li Vi zašto je VRS odredio Tolimira da potpiše sporazum u vezi s

20 prolaskom konvoja UNPROFOR-a.

21 O: Ja, iz prethodnoga rada na drugim predmetima znam da je general

22 Tolimir često bio osoba koja se bavila ljudima iz UNPROFOR-a na visokoj razini.

23 Tako da me ne bi iznenadilo da bi on bio čovjek kojega je Vojska Republike

24 Srpske odredila da se bavi s UN-om prilikom potpisivanja, odnosno postizanja

25

26

27

28

29

30

1 ovoga sporazuma. Naime, meni to ne predstavlja neku veliku stvar da je on to
2 učinio zato što je on u više navrata ranije imao kontakte na visokoj razini s
3 UN-om, tako da me to ne iznenađuje.

4 P: Sada bih pokazala dokazni predmet 5D727. To je dokument kojega imamo
5 i na engleskom. Molim Vas, pokažite nam potpis. Gospodine, ovo je pismo kojega
6 je general Ratko Mladić poslao generalu Bernardu Janvieru. Ako pogledate što
7 piše u tom pismu, vidjet ćete da se spominje sporazum... dakle, da se spominje
8 sporazum od 4. juna 1995. godine. Jeste li imali prilike vidjeti taj sporazum od
9 4. juna 1995?

10 O: Mislím da nisam.

11 P: Ovaj dokument također govori o kontaktima koje su oficiri za vezu u
12 enklavama imali sa zapovjednikom UNPROFOR-a na licu mjesta, dakle na terenu.
13 Jeste li Vi vidjeli materijal u vezi s tim kontaktima koji su se odvijali 6.
14 juna 1995., kako nam kaže ovaj dokument?

15 O: Ne, gospođo. U vezi sa Srebrenicom i Žepom u ovome slučaju, ja ne
16 znam ni za kakve bilješke sa sastanaka ili nešto slično tome što je nastalo 6.
17 juna 1995. Moguće je da je... da se to i dogodilo, da je toga bilo, ali ja se ne
18 sjećam da sam naišao ni na kakve bilješke takve vrste.

19 P: Sada bih Vam pokazala dokument 5D615, i dok ne vidimo taj dokument,
20 možete li nam reći koja je bila uloga Ministarstva unutarnjih poslova Republike
21 Srpske u vezi s prolaskom konvoja?

22 O: Ja ne znam ništa posebno o tome osim pitanja vezanih konkretno s
23
24
25
26
27
28
29
30

1 UN... s UN-ovim konvojima...vojnim konvojima. Ja ne znam da su oni imali ikakvu
2 ulogu osim održavanja zajedničkih kontrolnih punktova i kontrole prometa da bi
3 se osiguralo da ti konvoji ne skrenu s puta. Ja ne znam kakvu su ulogu oni imali
4 u vezi s drugim humanitarnim konvojima, recimo Međunarodnoga Crvenoga križa,
5 konvoja koji su prevozili hranu i takvim stvarima. Ja pretpostavljam da su oni
6 pružali istu cestovnu... dakle, sigurnost prometa i slične stvari, ali ne znam
7 jesu li oni imali ikakvu ulogu u procesu odobravanja na isti način kako i Glavni
8 štab.

9 P: Radi se o dokumentu od 13. marta 1995. u kojem se može na samom
10 početku pročitati da je to dokument Ministarstva unutarnjih poslova Republike
11 Srpske. Dokument je poslan Centru službi bezbjednosti Zvornik... javne
12 bezbjednosti sa... u Bijeljini, i u Sarajevu, i u Zvorniku. I na samom početku
13 dokumenta vidimo sljedeće: "Obavještavamo Vas da su odobrena kretanja
14 predstavnika MK CK radi preduzimanja mjera iz Vaše nadležnosti. Utorak, 14.
15 marta 1995. godine, Koordinaciono tijelo za humanitarnu pomoć, broj 383-MKCK-
16 255".

17 Prema onome što kaže ovaj dokument, Ministarstvo unutarnjih poslova je
18 poduzimalo određene mjere no ponajviše kada se radilo o konvoju, oni navode i
19 broj toga Koordinacijskog organa, odnosno Koordinacijskoga tijela. Da li Vi
20 znate da je u ovome konkretnom slučaju Koordinacijsko tijelo odobrilo prolazak
21 ovoga konvoja?

22 O: Ne. Piše se da je odobreno, ali... pretpostavljam da je od

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Koordinacijskog tijela, ali iz samoga zaglavlja se vidi da je prvenstveni razlog
2 za ovo obavještenje graničnih prijelaza da će ti ljudi doći te dio njihovog
3 pravca kretanja. I svakako fizička kontrola međunarodne granice je zaduženje
4 MUP-a, a ne Vojske.

5 P: Sada bih Vam pokazala dokument P2522. To je dokument koji ste Vi
6 analizirali 15.01. ove godine i kojega je potpisao general, odnosno u to doba,
7 pukovnik Miletić.

8 Ako pogledate dno prve stranice na engleskom jeziku, ovaj dokument se
9 poziva na jedan drugi dokument od 6. marta 1995. u kojem su navedeni konvoji
10 kojima je odobren prolazak. Jeste li Vi vidjeli taj drugi dokument s popisom
11 odobrenih konvoja? Dokument 0618102.

12 O: Gospođo, ja sam pregledao čitav niz dokumenata tako da je sasvim
13 moguće da sam i vidio popis odobrenih konvoja, da.

14 P: Prijeđimo sada na treću stranicu ovoga dokumenta u njegovoj verziji
15 na engleskom jeziku. To je dokument koji je poslan, vidimo, 6. marta u 22...oko
16 22 sata, 22.30h. Vidite li Vi datum na pečatu?

17 O: Da, vidim.

18 P: Sada bih Vam pokazala dokument 5D620. Radi se baš o tome dokumentu na
19 koji se poziva dokument generala Miletića. Dakle radi se o dokumentu Glavnoga
20 štaba 0618102. 5D620.

21 Možemo li vidjeti zadnju stranicu, odnosno treću stranicu najprije;
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 treću stranicu na engleskom.

2 I to, molim Vas, pokažite nam dno stranice; još malo niže. Zanima me
3 ime. Dakle, ovaj dokument je napisao, odnosno barem je napisan u ime generala
4 Milovanovića. Odnosno, njegovo ime se nalazi na dokumentu. Ja bih Vam sada
5 pokazala zadnju stranicu. Pogledajte, molim Vas, pečat.

6 Na tome pečatu vidi se datum 6. marta, 20.35h i 20.45h. Recite, na koji
7 način objašnjavate činjenicu da je general Milovanović, odnosno njegovo ime se
8 nalazi na dokumentu koji je izdan u 20.35h, a kasnije, dakle nakon toga, imamo
9 dokument kojega je izdao - dakle nakon toga, dva sata kasnije - dokument kojega
10 je izdao pukovnik Miletić.

11 O: Ne, ja to ne mogu objasniti. To može biti da je, jednostavno, fizički
12 bio tamo ili da je to, jednostavno, način na koji su odlučili tako napisati. Ja
13 nemam nikakvog objašnjenja za to.

14 P: Vratimo se, molim Vas, na dokument P2522. Čekajući... dok čekamo
15 dokument, recite nam, Vi ste 15. januara rekli da je general Miletić, odnosno
16 tada pukovnik Miletić koji je poslao taj dokument izdao upute koje podređene
17 jedinice moraju slijediti, odnosno s njima u skladu postupati. Da li se slažete
18 da ukoliko nema nikakve obavijesti, ni jedan konvoj ne može proći?

19 O: Oprostite, Vaše pitanje je vjerojatno krivo prevedeno. Biste li
20 ponovili?

21 P: Da li se slažete da ukoliko nema takve obavijesti, ni jedan konvoj ne
22 bi mogao proći?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Glavni štab je sasvim jasno kazao da ako jedinice koje drže
2 kontrolne punktove na raznim mjestima ne dobiju poruku o dopuštenju za prolazak,
3 da one, jednostavno, ne mogu propustiti ni jedan konvoj. Slažem se.

4 P: Dakle, ovaj dokument sam po sebi ništa ne mijenja. Sudbina konvoja je
5 sasvim ista, s ovim dokumentom ili bez njega?

6 O: Koji dokument? Ovaj kojega je potpisao general Milovanović?

7 P: Ne, ne. Ovaj koji navodi konvoje kojima nije odobren prolaz.

8 O: Ne, ne. Dokument koji ima u sebi konvoje kojima nije odobren prolazak
9 je dodatni dokument. Tako da ljudi iz VRS-a na kontrolnim punktovima, ako se
10 pojavi neki konvoj bez objašnjenja, znaju za to. Barem donekle. Dakle, vojnici i
11 starješine koji bi tamo bili bi, jednostavno, znali da ih trebaju vratiti
12 natrag. Razlog za to bio je spriječiti ljude da recimo razgovorom uspiju proći
13 kroz kontrolni punkt time što bi kazali, recimo, da je odobrenje izdato i da je
14 vjerojatno došlo do zastoja u slanju dokumenta ili tako nešto. Na taj način su
15 ljudi iz VRS-a imali eksplicitne upute u vezi s time koji konvoji ne mogu proći
16 pod bilo kojim okolnostima, a koji mogu.

17 P: Da, ali Vi znate, i to dobro znate da bez obavijesti konvoji ne mogu
18 prolaziti.

19 O: Prvi dio ovoga dokumenta, barem ovo što ja gledam ovdje, govori o
20 formiranju konvoja kojima je... odnosno o obavještavanju o konvojima kojima je
21 odobren prolazak. Dakle, kao što sam rekao dio toga...oni su dakle, bili dio

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 istih tih naredbi i navode konvoje kojima nije dozvoljen prolazak i mislim da se
2 to može vidjeti malo niže i to se vidi u tome dokumentu.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja bih željela sada svjedoku pokazati
4 moj primjerak. Gospodine, ja ću Vam sada pokazati štampani primjerak ovoga
5 dokumenta kako bi nam posao bio lakši, ali prije toga...

6 SVJEDOK: [simultani prevod] Hvala.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

8 P: Prije toga, Vi ste rekli 15.01., na stranici 19716 transkripta, da
9 ovaj konkretni dokumenat... dokument kaže sljedeće: "Mi, Glavni štab, već smo
10 odlučili da ti konvoji ne mogu proći. Obavještavamo Vas o našoj odluci. U
11 slučaju da se konvoj pojavi na kontrolnom punktu te da se radi o jednome od ovih
12 konvoja kojima je već zapriječen prolazak, morate poduzeti sljedeće mjere..."

13 O: Da. I kao što znate, ovdje na stranici 2 prijevoda na engleski točno
14 se ulazi u ovo o čemu sam sada govorio. Govori se o tome kojim je konvojima
15 odobren prolazak i zatim, kako ne bi bilo zbrke, navode se i oni kojima nije
16 odobren prolazak i zašto im nije odobren prolazak. U ovoj konkretnoj zapovijedi
17 se upravo o tome govori. Govori se o tim konvojima kojima nije omogućen
18 prolazak.

19 P: Moje pitanje je ponešto drugačije. Kad ste rekli da ovaj dokument
20 kaže: "Mi u Glavnome štabu ne odobravamo...", da li biste, molim Vas, pogledali
21 sâm dokument? I recite mi, slažete li se da ovaj dokument nigdje ne kaže ni "mi"
22 ni "Glavni štab Vojske Republike Srpske"? On zapravo kaže: "Konvojima se ne

23

24

25

26

27

28

29

30

1 odobrava prolazak".

2 O: Gospodo, možda se radi o jezičkom pitanju, ali u prvom... prvoj
3 rečenici na engleskom barem kaže: "U cilju provođenja striktne kontrole kretanja
4 samog konvoja i ekipa koji su odobreni, dostavljamo vam i podatke o konvojima
5 koji nisu odobreni." Dakle, uzevši u obzir činjenicu da je to naredba Glavnoga
6 štaba, na osnovi toga zaključujem da su ljudi iz Glavnoga štaba ti koji to ne
7 odobravaju. Mene se može ispraviti. Ja ću se rado ispraviti ako mi se pokaže da
8 to nije odobreno na razini komisije, ali ja ne shvaćam dokument tako. No opet,
9 kažem, možda se radi o jezičkom pitanju.

10 P: U svakom slučaju, ja ne sporim da u ovome dokumentu piše da se ne
11 odobravaju konvoji, ali se ne precizira tko je taj tko im nije odobrio prolazak.
12 I na osnovi ovoga dokumenta se ne može isključiti da se radilo o
13 Koordinacijskome tijelu, da je, zapravo, to organ koji nije odobrio konvojima
14 prolazak.

15 O: Da, moguće je.

16 P: Kada ste 15. januara svjedočili, pričali ste o Bratuncu, odnosno o
17 Bratunačkoj brigadi. To je dokument P230 u kojem se govori o situaciji u
18 Bratunačkoj brigadi od 1. januara do 30. juna 1995. U tom dokumentu stoji da je
19 uspostavljen kontrolni punkt u svrhu praćenja ulaska u i izlaska iz Srebrenice.
20 Mene zanima da li se Vi slažete da je taj kontrolni punkt doista uspostavljen

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 mnogo prije 1. januara 1995.?

2 O: Da, gospođo. Koliko ja znam, kontrolni punkt na Žutom mostu, kako se
3 nazivao, postojao je već, u najmanju ruku, od kraja 1993. To je bila glavna
4 cesta koja se koristila za Srebrenicu. Nisu dopuštali konvojima da sa stražnje
5 strane ulaze u Srebrenicu. Dakle, mislim na onu cestu preko Zelenog Jadra. Dakle
6 sve je išlo, koliko ja znam, preko Žutog mosta.

7 P: Dakle slažemo se u tom slučaju da taj kontrolni punkt nije
8 uspostavljen na temelju Direktive broj 7?

9 O: Da, to je točno.

10 P: Sada bih Vam željela pokazati dokazni predmet 5D321. Dok čekamo da se
11 pojavi dokument, željela bih reći da se radi o dokumentu Zvorničke brigade koji
12 Vam je pokazan, a koji se bavi određenom robom koja je konfiscirana... oduzeta
13 od Liječnika bez granica. Možemo li prikazati stranicu 2 na engleskom? Odnosno,
14 zanima nas deseta točka.

15 Vi ste ovdje analizirali dva izvještaja Zvorničke brigade u kojima stoji
16 da bi se ponekad roba iz konvoja oduzimala. Jeste li Vi pregledali cijelu zbirku
17 dokumenata Zvorničke brigade koji su se ticali konvoja koji su prolazili tim
18 područjem?

19 O: Mislim da ne. Vjerojatno sam pročitao sve izvještaje, ali ne vjerujem
20 da sam ih analizirao sa stajališta konvoja.

21 P: Ne mislite li da je za period od marta do jula 1995. relevantno
22 utvrditi koliko je konvoja prošlo bez ikakvih problema umjesto da se
23 usredotočite na samo dva konvoja koji su naišli na poteškoće?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Naime, u ovom kontekstu cilj je bio - i sad gledam točku 7, točka 1 -
2 cilj, dakle, i svrha nije bila primarno sagledati konvoje i humanitarnu pomoć.
3 Mene su zanimali konvoji kojima je dozvoljeno da izađu iz enklave s osobljem UN-
4 a, a kojima nije dozvoljeno da se vrate sa tim istim osobljem. To je sve bilo u
5 sklopu jednog šireg plana da se na negativni način utječe na rad UN-a i da mu
6 onemogući obavljanje misije. To je nešto što je potpadalo pod jedan širi cilj
7 VRS-a. Nije to bila, kao što sam već rekao, šira statistička analiza konvoja
8 kako su prolazili amo tamo niti sam se bavio sveobuhvatnim popisom robe kojoj je
9 dozvoljeno da prođe ili nije. Ja se slažem da u ovom slučaju je ovaj primjer
10 ilustrativan, ali nije to trebala biti jedna opsežna analiza konvoja. Nisam tako
11 nikada ni rekao. Ne vjerujem.

12 P: Da li biste se složili da mnom da kada je konvoj naišao na kontrolni
13 punkt, u tom je momentu trebao imati sve relevantne dokumente u kojima bi bila
14 pobrojana roba koju prevozi kao i količine te iste robe koja se nalazila u
15 konvoju?

16 O: Da, gospođo. To je točno. VRS je tražio od njih da imaju sve potpuno
17 iskazano na papiru.

18 P: Ako roba koja je bila izuzeta iz konvoja nije bila iskazana u
19 dokumentima, odnosno, ako količina navedena u dokumentima nije odgovarala
20 količini robe u konvoju, u tom je slučaju prema pravilima VRS-a, tu robu trebalo
21 oduzeti?

22 O: Da, gospođo. Kao što smo već ranije o tome govorili. Mislim da ste Vi
23 čak i pozvali to konkretno naređenje. Glavni štab je jedinicama rekao da trebaju

24
25
26
27
28
29
30

1 konfiscirati sve što je... što nije bilo iskazano na popisu sadržanih artikala.

2 P: Zvornička brigada je, kao što je bilo i ispravno, javila Drinskom
3 korpusu da je roba zaplijenjena, zar ne? To se desilo?

4 O: Da. Oni su to stavili u svoj redovni dnevni borbeni izvještaj, tu
5 robu koja je zaplijenjena. Ja to nisam sad provjeravao da li odgovara tom
6 konvoju kako bih utvrdio da li su doista...da li je doista zaplijenjena roba
7 bila viška, odnosno, nije bila iskazana. Ja čak niti ne znam da mogu doći do
8 pravog popisa robe koja je bila u tom konvoju da bih to utvrdio. Nisam uopće u
9 to siguran pa to nisam niti činio.

10 P: Zna li da li je Drinski korpus javio Glavnom štabu da je došlo do
11 zapljene robe?

12 O: Ne, ne znam to gospođo.

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim da se sada pokaže prva strana ovog
14 dokumenta kojeg imamo na ekranu, prva strana ovog izvješća Zvorničke brigade.
15 Radi se, dakle, o izvještaju koji nosi datum 4. aprila 1995.

16 P: Željela bih Vam pokazati dokazni predmet 5D722. Riječ je o izvještaju
17 komande Drinskog korpusa. Datum je 4. april 1995. Nažalost, ovaj dokument nije
18 preveden na engleski. Ja ću pročitati relevantne dijelove na B/H/S-u. Mislim da
19 ste upoznati sa sadržajem redovnih borbenih izvještaja te brigade odnosno
20 korpusa. Vidimo kakva je situacija na... u zoni odgovornosti.

21 "Stanje je pod kontrolom. A preko naše teritorije su prošli svi
22 planirani konvoji i ekipe UNPROFOR-a bez zastoja".

23 Slažete li se da u datim okolnostima Drinski korpus nije na odgovarajući

24

25

26

27

28

29

30

1 način obavijestio Glavni štab o situaciji?

2 O: U ovom kontekstu posve je jasno da Drinski korpus nije smatrao da je
3 potrebno obavijestiti Glavni štab o zaplijenjenoj robi ako je bilo. Jedino što
4 su oni javili jeste da je konvoj prošao po planu. Dakle, slažem se s Vama, nisu
5 obavijestili o zaplijenjenoj robi.

6 P: Zaplijenjena roba oduzeta je iz konvoja Liječnika bez granica. Da li
7 se toga sjećate ili Vam moram ponovno pokazati taj dokazni predmet?

8 O: Ne, gospođo. Sjećam se.

9 P: Zna li da je prije aprila 1995. godine bilo problema s MSF-om,
10 odnosno Liječnicima bez granica?

11 O: Možete li biti konkretniji? Ovo je prilično opća tvrdnja. O kakvoj
12 vrsti problema se točno radi?

13 P: Zna li da *Medecins Sans Frontieres*, odnosno Liječnici bez granica,
14 da su u enklavu unijeli nedozvoljenu robu? Oni su zloupotrijebili povjerenje
15 srpskih vlasti?

16 O: Znam da postoje izvještaji MSF-a u kojima se govori o tome da su
17 nastojali u enklavu unijeti dodatnu medicinsku i srodnu opremu i to onkraj onoga
18 što su iskazali na papirima. Pretpostavljam da je to tô... to ono na što mislite
19 kad kažete "problemi", to znam. A samo bih želio biti siguran da ne ulazimo u
20 situaciju u kojoj je bio UN da se tvrdilo da se unosi gorivo i oružje. Ne znam
21 kakve su optužbe iznesene prema MSF-u.

22 P: Sada bih Vam željela pokazati 5D609. Radi se o izvještaju Momira
23 Nikolića. Izvještaj obavještajnog organa Bratunačke brigade. Datum je 11. januar

24

25

26

27

28

29

30

1 1995. Molim Vas da pogledate prethodni paragraf na prvoj stranici u
2 engleskoj verziji. U tom pasusu možemo pročitati sljedeće: "Također Vas
3 izvještavam da se koordinator organizacije MFS, Liječnika bez granica, javno
4 izvinio zbog zloupotreba svog člana u Srebrenici i javno priznao da je srpska
5 strana potpuno ispravno postupila kad je konfiskovala vozilo i švercovanu robu.
6 Zbog zloupotreba i šverca sa srebreničkim Muslimanima i Naserom Orićem, delegat
7 Jean je udaljen iz organizacije MFS i vraćen u svoju zemlju.

8 P: Da li ste imali priliku pročitati ovaj izvještaj već prije?

9 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Možemo li dopustiti svjedoku da pročita
10 cijeli dokument, jer samo gledamo dijelove istog?

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Tu su dvije stvari. Jeste li već
12 vidjeli ovaj dokument?

13 SVJEDOK: [simultani prevod] Ne, nisam.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Onda mislim da će Vam trebati vremena
15 da ga pročete. Osim ako nećete postaviti veoma ograničeno pitanje.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja sam, časni Sude, imala samo ovo
17 pitanje. Naime, tužitelj je svjedoku dao gomile dokumenata i pokazivao mu samo
18 dijelove dokumenata. Ja nemam ništa protiv toga da se svjedoku dâ vremena da
19 čita dokument, ali ću u tom slučaju zatražiti da mi se dodijeli više vremena za
20 unakrsno ispitivanje.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine McCloskey.

2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Pa, ona može računati da ću ja iznijeti
3 prigovor svaki puta kada se svjedoku budu predočavali djelići dokumenta. To su
4 bitni... bitne stvari i gospodin Butler mora pogledati cijeli dokument kao što
5 to sam Sud zna.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Uredu. A koje Vam je pitanje? Pitanje
7 je da li je već vidio dokument ili što?

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da, moje pitanje je da li je svjedok
9 ikada čuo za taj događaj, za taj incident i da li je vidio taj dokument. To je
10 sve.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislím da na to možete odgovoriti
12 gospodine Butler, zar ne?

13 SVJEDOK: [simultani prevod] Da. Ne, ja ne znam za taj konkretni incident
14 i, kao što sam već rekao, ne sjećam se. Možda sam taj dokument čak i vidio u
15 jednoj fazi, ali u njemu se ne iznosi ništa čega bih se ja sjećao. Dakle, ne
16 mogu reći... ne mogu ustvrditi da se doista sjećam.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

18 P: Znaete li da je politika Republike Srpske i Vojske Republike Srpske
19 bila potpuno jednaka kada se radilo o enklavama u istočnoj Bosni u usporedbi,
20 dakle, sa drugima, naprimjer kao što je Sarajevo, Tuzla, Bihać?

21 O: A u kojim vremenskim periodima, gospođo, jer krajem 1995. to nije
22 nužno bilo tako? Naprimjer mi znamo, ako pogledamo što se dešavalo naročito u
23 Srebrenici i Žepi, gdje je UN bio posve ovisan o VRS-u za pristup u enklave,
24 dakle, u nekim slučajevima se vojnicima UN-a nije dopuštao povratak.

25

26

27

28

29

30

1 P: Mislim da govorimo o dvije različite stvari. Ja pričam o humanitarnoj
2 pomoći.

3 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ovo je sad gospodin Butler prekinut
4 usred odgovora. Pitanje je bilo široko i on je nastojao odgovoriti na njega.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Uredu. Dopustimo mu da odgovori. Da li
6 želite još nešto reći gospodine Butler?

7 O: Ne. To je to. Ja mislim da je situacija bila sljedeća: kada je riječ
8 o istočnim enklavama politika, naročito nakon Sedme direktiva... direktive, se
9 promijenila u odnosu na druge enklave kao što su Sarajevo, Tuzla i Bihać, i to
10 prvenstveno zbog toga što je u Srebrenici i Žepi, UN i Međunarodna zajednica
11 bila posve ovisna o VRS-u za pristup tim enklavama, a nisu, naprimjer, ovisili o
12 VRS-u da bi mogli... za ulazak u Tuzlu.

13 P: Jeste li analizirali humanitarne konvoje koji su odlazili u Sarajevo,
14 Tuzlu i Bihać kako biste mogli ustvrditi da politika prema tim enklavama nije
15 bila jednaka politici prema istočno-bosanskim dvjema enklavama?

16 O: Ne, ja to, gospođo, nisam analizirao, ali jedno pitanje koje se
17 pojavilo usred tog procesa, a koje je u potpunosti bacilo sve naglavačke bilo je
18 da je u maju 1995. kad su počeli udari NATO-a i kada su zaustavljeni svi pokreti
19 uzduž linija razdvajanja. To je sve bilo zbog toga što je VRS hapsio vojnike UN-
20 a. Teško je napraviti neku široku statističku analizu tog što je to sve značilo

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 s obzirom da je do tog događaja došlo usred... u sredini toga, a to baca i
2 drugačije svjetlo na sve.

3 P: Ali da li se slažete da udari NATO-a i posljedicu ko... posljedice
4 koje je to imalo po konvoje nije imalo nikakve veze sa Direktivom broj 7?

5 O: Ja se slažem da tu nije postojala uzročno-posljedična... direktna
6 uzročno-posljedična veza sa Direktivom broj 7. To je tačno.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam željela pokazati dokument
8 5D728. Riječ je o podugačkom dokumentu koji smo prošlog četvrtka dobili od
9 Tužiteljstva i nadamo se da nas Tužiteljstvo neće tražiti da ga u potpunosti
10 čitamo. Radi se o izvještaju o primjeni sporazuma o prekidu neprijateljstva iz
11 marta 1995. Mene zanima četvrta stranica tog dokumenta, odnosno točka 7, koja se
12 tiče konvoja UNHCR-a. Govorimo o konvojima UNHCR-a i humanitarnoj pomoći.

13 P: U tom paragrafu vidimo da je 28. marta 43 od ukupno 263 planiranih
14 konvoja UNHCR-a bilo blokirano i, u dnu istog pasusa, vidimo da je postojala
15 namjera da se dostavi pomoć za enklavu u količini od 22.800 metričkih tona, a da
16 je, ustvari, došlo samo 18.000 metričkih tona. I zatim vidimo udijele u pomoći
17 za svaku od enklava. Vidimo da je Bihać dobio 29%, Sarajevo 71%, Srebrenica 93%,
18 Žepa 80% i Goražde 83%. Kad vidimo da je enklava Srebrenice primila 93%, a ja
19 Vam jamčim da se radi o martu 1993... dakle 93% od ukupne količine.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

1   Možemo li doista, gledajući ovo, govoriti o nekoj politici opstrukcije?

2   O: Gospođo, kao što ste sami rekli, ovdje se radi o martu. Direktiva 7-1
3 je tek bila objavlјivana u to vrijeme i očito je da je došlo do pomaka dok nije
4 sama Direktiva krenula u provedbu. I ja, dakle, priznajem da do marta se doista
5 čini da je 93% pomoći i stiglo na odredište, ali ne znam da li ta brojka vrijedi
6 za mjesec april i kasnije.

7   P: Gospodine, ja ne znam da li ste Vi vidjeli informaciju za te druge
8 mjesece. Ja nisam, ali već kad to spominjete, znate li možda kakvi su podaci za
9 druge mjesece, dakle april, maj, jun?

10   O: Ne, gospođo, ne znam. Zato i kažem da ne znam da li ta brojka važi i
11 kasnije. Koliko ja znam, ne postoje podaci za period april, maj, juni, sve do
12 sredine jula, kada je, ionako, u tom pogledu sve stalo. Dakle, ne znam kakva je
13 situacija kad je riječ o podacima.

14   G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Možemo li dopustiti gospodinu Butleru
15 da pročita daljnje paragrafe, sve do 13. paragrafa?

16   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, izvolite gospodine Butler.

17   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući...

18   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak. Može li pročitati do 13.
19 paragrafa ili je presitno? Da, sad bi trebalo biti u redu.

20   SVJEDOK: [simultani prevod] Vidim, gospodine.

21   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Uredu. Uredu je. Izvolite, gospođo
22 Fauveau.

23

24

25

26

27

28

29

30

1   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ne znam da li bi Tužiteljstvo možda
2 željelo preuzeti moje unakrsno ispitivanje, u svakom slučaju ja po ovom
3 dokumentu više nemam pitanja.

4   Željela bih prijeći na drugi dokument 5D729.

5   P: Prije nego što pogledamo taj dokument, možete li nam reći da li znate
6 da je 1995. došlo do prekida vatre koji je potpisan krajem 1994., a važio je sve
7 do 30. aprila 1995., a obuhvaćao cijeli teritorij, ne samo Srebrenicu?

8   O: Da. Gospođo, znao sam da je postojalo jedno opće primirje.

9   P: Slažete li se da je za vrijeme primirja Armija BIH uložila napore da
10 se u značajnoj mjeri naoruža?

11   O: Da, gospođo. To su činili i to je VRS sasvim dobro znao u to vrijeme.

12   P: Dokument koji sada gledate je izvještaj gospodina Akashija gospodinu
13 Annanu, a tiče se stava bosanske Vlade prema UNPROFOR-u. Datum je 1. mart 1995.
14 Niže na ovoj istoj stranici u sredini tog pasusa je rečenica koja počinje na
15 ovaj način: "Uprkos činjenici da su prihvatili sporazum o prekidu
16 neprijateljstava 31. decembra 1994. i uprkos dogovorima nekoliko zajedničkih
17 komisija koje su se sastale na različitim nivoima komandovanja, BIH je
18 onemogućavala nastojanja UNPROFOR-a da poboljša veze, da promatra liniju
19 sukobljavanja i razdvoji snage. I sve to su činili time što su odbijali redovito
20 prisustvovati procesu zajedničkih komisija. Oni su značajne restrikcije
21 nametnuli kretanju UNPROFOR-a, povećali tempo restrukturiranja vlastitih snaga,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ponovnog opskrbljavanja i obuke, i time ugrožavali živote oficira veze VRS-a."

2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Može li se gospodinu Butleru dopustiti
3 da gleda cijeli dokument jer je teško reći kakve to ima veze s čime, gledajući
4 ovako?

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li je dug dokument? Koliko strana?

6 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] 25.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U međuvremenu, možemo li znati kakvo je
8 Vaše pitanje?

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Željela bih pitati svjedoka zna li on za
10 tu politiku armije BIH prema UNPROFOR-u koja datira s početka 1995?

11 SVJEDOK: [simultani prevod] Da, gospodo. Ja sam za to saznao
12 pregledavajući izvještaje UN-a o Srebrenici koji obuhvaćaju mnoge ovakve slične
13 dokumente. Prema tome ja sam znao da je Armija BIH iskoristila vrijeme primirja
14 da vojno osnaži svoje vojnike, a dio te politike bio je da se uskraćuje pristup
15 UN-u, naročito njihovim ljudima za vezu, da im se uskraćuje pristup na neke...
16 nekima od vojnih jedinica Armije BIH, nekim prvim linijama fronta, jer su
17 nastojali restrukturirati i ponovno se opskrbljavati potajice. To sam ja znao, i
18 znala je to i VRS, kao što sam već rekao.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Idemo sada na pauzu.

20 Mogu li preporučiti da sada imamo pauze od 20 minuta, a ne 25 minuta,

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 kako bismo nastojali nadoknaditi onih 10 od 20 minuta koje smo izgubili na
2 početku zbog tehničkih problema. Je li to uredu? Uredu. Dakle pauza od 20 minuta
3 umjesto 25.

4 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molimo.

5 ... Početak pauze u 10.30h

6 ... Sjednica nastavljena u 10.55h

7 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.

8 Molim sjednite.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Što se dogodilo? Jesmo li izgubili
10 cijeli prethodni transkript?

11 [Pretresno vijeće i sekretar se savjetuju]

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

13 Izvolite, gospođu Fauveau.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Prije nego što počnemo, strana 26, red
15 25: pitanje je bilo da li je svjedoku bila poznata politika vojske, to jeste
16 Armije Bosne i Hercegovine, ali, koliko mi se čini, odgovor svjedoka je bio
17 potpuno jasan.

18 Još uvijek mi treba ovaj dokument 5D729... dokument 5D729, strana 2 tog
19 dokumenta. To je isti onaj dokument koji smo imali neposredno prije pauze.
20 Gospodine, možete li da vidite tačku 3 ovog dokumenta?

21 "To je bilo ograničenje kretanja UNPROFOR-u. Istorijski trend je da su
22 ograničenja kretanja zabranjena gdje god Bosna i Hercegovina poduzima vojne
23 aktivnosti ili pokušava da vrši pritisak na UNPROFOR. Prošlih nekoliko mjeseci
24 BIH je primijenila ograničenje kretanja u sektoru sjeveroistok, jugozapad pod
25 pretpostavkom da zaštite svoje vojne aktivnosti, isto tako da prisile... dovedu
26 do povlačenja oficira za vezu VRS iz Tuzle i Republike... iz Gornjeg Vakufa."

27

28

29

30

1   Moje je pitanje: kada se u ovome dokumentu govori o sektoru
2 sjeveroistok, to je ono gdje je bila locirana Srebrenica, zar ne?

3   O: Da. Iz geografske perspektive UN-a, Srebrenica bi bila uključena u
4 sektoru UN-a, sektor sjeveroistok.

5   P: A zatim, potparagraf (a), na kraju toga potparagrafa vidimo: "U
6 januaru ograničeno kretanje je nametnula BIH isto tako... izuzetno veliki broj
7 konvoja BIH sa gorivom i namirnicama kretao se u sjeverni dio sektora."

8   Ono što bih ja željela da znam jeste sljedeće: Vi ste rekli 15. januara,
9 strana 19721, većina robe za koju nije bilo odobrenje da uđe u enklavu, pa to je
10 moglo da bude korišteno na jedan ili drugi način za vojne potrebe. Zar Vi možda
11 ne mislite da je politika vlasti Republike Srpske vezano za humanitarnu pomoć i
12 za konvoje možda bila drugačija da je enklava bila u potpunosti
13 demilitarizovana?

14   O: Da. Da je UN u potpunosti demilitarizovao enklavu Srebrenicu i
15 enklavu Žepa, pretpostavljam da bi VRS to uključio u svoje kalkulacije vezano za
16 pitanje humanitarne pomoći. Da su bili sigurni da ništa od pomoći koja je
17 ulazila nije mogla biti vojno upotrebljena onda je to možda moglo vrlo lako da
18 utiče na njihovu odluku da puštaju da pomoć dolazi.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih željela da pogledamo stranu 4
2 istog dokumenta, na dnu te strane.

3   P: Na dnu strane... u zadnjem dijelu ovog pasusa ono što vidimo je
4 sljedeće: "Ove su akcije bile dijelom napravljene da bi se uvjerilo međunarodnu
5 zajednicu da sporazum o prestanku neprijateljstvu ne funkcioniše sa ciljem
6 diskreditiranja bosanskih Srba. U stvari, bosanska Vlada je ta koja je teža i
7 koja nameće nove restrikcije na slobodu kretanja i odbija da prisustvuje
8 sastancima zajedničke komisije."

9   Da li se slažete da je ovakvo konstantno ponašanje vlasti, Bosna i
10 Hercegovina posebno 1995. nešto što pokazuje da oni namjeravaju da
11 kompromitiraju bilo kakav sporazum sa Srbima?

12   G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Prigovor. Ovim se traži od svjedoka da
13 nagađa i vrlo je široko.

14   SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, želite li nastaviti sa
15 sljedećim pitanjem?

16   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da li znate kojom su rutom odlazili
17 konvoji kada su išli u Karakaj kako bi nakon toga pošli u Srebrenicu?

18   O: Ne, gospođo. Koliko sam ja shvatio, većina konvoja koji su tamo išli
19 ulazili su i izlazili preko međunarodnih graničnih prelaza duž Drine. Možda je
20 nekoliko išlo kroz Karakaj, ali većina je išla preko graničnih prelaza na Drini.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li se slažete da, kada su konvoji ulazili iz Jugoslavije u BIH
2 kako bi išli u Srebrenicu, da nisu prolazili kroz Konjević Polje?

3 O: Ja to ne znam. Ja bih pretpostavio da su konvoji koji su ulazili u
4 Zvorniku i išli cestom na jug prema Srebrenici, u nekom trenutku, morali su da
5 prođu kroz Konjević Polje. Sasvim sigurno da konvoji koji su ulazili... ne
6 Loznici nego na području Ljubovo-Bratunac, oni ne bi prolazili.

7 P: Vi ste izvršili analizu niza dokumenata Glavnog štaba, posebno onih
8 vezanih za konvoj. Da li biste se složili da kažete da se na mnogima od tih
9 dokumenata pojavljuje ime generala Milovanovića negdje sve do kraja maja 1995?

10 O: Da. Njegovo se ime pojavljuje na velikom broju dokumenata.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih zamolila da se svjedoku pokaže
12 dokaz P2991. To je dokument tužilaštva koji je samo na B/H/S-u.

13 P: Ovo je naređenje Glavnog štaba Vojske Republike Srpske od 23. aprila
14 1995. Ja ću pročitati prvi paragraf.

15 "U cilju objedinjavanja dejstava snaga angažovanih po planu Spreča 95 te
16 efikasnijeg izvršavanja izdatih naređenja i stvaranja uslova za realizaciju
17 operacije 'Sadejstvo 95'."

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne dobivamo prevod na engleskom.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] To je moja greška.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da sada možete da nastavite.

21 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] "U cilju objedinjavanja dejstava snaga
22 angažovanih po planu 'Spreča 95', te efikasnije..."

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Prevoda još uvijek nema. Čekao bih neko
2 vrijeme, ali ga nismo dobili. U čemu je problem? Hoćemo li probati ponovo?

3 Oprostite, gospođo Fauveau, nije Vaša greška uopšte.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Nije važno.

5 "U cilju objedinjavanja dejstava snaga angažovanih po planu 'Spreča 95',
6 te efikasnijeg izvršavanja izdatih naređenja i stvaranja uslova za realizaciju
7 operacije 'Sadejstvo 95', naređujem: od starešina Glavnog štaba Vojske Republike
8 Srpske, na čelu sa načelnikom štaba, formirati istureno komandno mesto 1 u
9 Zvorniku na dosadašnjem isturenom komandnom mestu Drinskog korpusa, istureno
10 komandno mjesto 2 u Bijeljini, na komandnom mestu Istočnog bosanskog korpusa."

11 Možete li mi reći za sada da li su to one operacije koje su bile
12 spomenute u Direktivama 7 i 7-1?

13 O: Da, gospođo, i one su u kontekstu vremena. Ustvari, ono što se ovdje
14 događa, nešto što je manje ofenzivna operacija. Već Drugi korpus Armije BIH je
15 počeo veliku ofanzivu na Majevidici. I ono što se ovdje događa jeste da VRS mora
16 da na to reagira sa snagama sjeverne komponente Drinskog korpusa i Istočno-
17 bosanskim korpusom kako bi branio to konkretno područje.

18 P: Prema tom dokumentu načelnik štaba je bio onaj koji je bio zadužen za
19 formiranje te lokacije u Zvorniku. Tu govorimo o generalu Milovanoviću, zar ne?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: General Milovanović je po formaciji načelnik štaba, da.

2 P: Kada ste pravili svoj izvještaj o odgovornosti, komandne odgovornosti
3 pripadnika štaba, da li ste uzeli u obzir da od kraja aprila 1995. general
4 Milovanović je bio zadužen za uspostavljanje isturenog komandnog mjesta u
5 Zvorniku?

6 O: Ne. Nisam potpuno siguran kako je to konkretno relevantno u ovom
7 slučaju.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih zamolila da se svjedoku pokaže
9 dokument 5D714. Ono što je relevantno ovdje je, mislim, tačka 1.

10 P: Mi ovdje još uvijek govorimo o operaciji "Spreča 95". Da Vam ja
11 pročitam onda paragraf 1 i 2a: "Vojska Republike Srpske formirati 3 ekipe koje
12 će se angažovati u pružanju pomoći, objedinjavanju borbenih dejstava i
13 utvrđivanju stanja u 1. bratunačkoj brigadi ili biračkoj, u skladu sa naređenjem
14 predsjednika Republike Srpske. Sastav ekipe: prva ekipa - general potpukovnik
15 Manojlo Milovanović."

16 Moje je pitanje sljedeće: 12. maja 1995., da li znate da je general
17 Milovanović otišao na područje Drinskog korpusa kako bi ispitao borbeno dejstvo?

18 O: Ne. Ja to tada nisam konkretno znao.

19 P: Ali prema ovom dokumentu, general Milovanović kao načelnik štaba
20 trebalo je da ide na teren kako bi pratio situaciju na terenu, zar ne?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, normalno. Načelnik štaba je onaj koji ostaje kod kuće, da tako
2 kažem, dok komandant ili operativno osoblje ide, ali činjenica što to rade
3 načelnik štaba je nešto sasvim normalno.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Željela bih da Vam pokažem dokazni
5 predmet P2669A i B. Mislim... uvjerena sam da postoji taj prijevod tog dokumenta
6 na engleski i mislim da ste Vi taj dokument već vidjeli. To je naređenje Glavnog
7 štaba koji se odnosi na raspoređivanje zarobljenika UNPROFOR-a. A datum tog
8 dokumenta je 27. maj 1995.

9 P: Prije nego što pogledamo taj dokument, dozvolite da Vas podsjetim da
10 je na strani 19764... da ste Vi 19. januara spomenuli to naređenje i da ste
11 rekli da tačka 5 ovog naređenja se odnosi na one koji su zarobljeni na
12 osmatračnici *Echo*. Željela bih Vam pokazati stranu 2 na engleskom kako biste
13 mogli da pročitate tačku 5. Na B/H/S-u to je također druga strana.

14 Kad pogledate tačku 5 ovog dokumenta, vidite da komanda SRK će
15 pristupiti razoružavanju ostalog dijela blokiranih pripadnika UNPROFOR-a. Da li
16 biste se složili da je ovdje komanda SRK... ustvari, da je to komanda
17 Sarajevskog korpusa?

18 O: Da, Sarajevsko-romanijskog korpusa.

19 P: Znači, oni trebaju razoružati preostale snage i da ih postavite na
20 razne objekte u skladu s tačkom 1 naređenja.

21 Zamolila bih da sada pogledamo tačku 1 ovog dokumenta. To je na strani
22 1.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 U tački 1 spominju se svi korpusi, zar ne?

2 O: Da, sve glavne formacije. To su bila komanda 6. korpusa, kao i
3 vazdušne snage i protuvazdušne snage... snage vazduh-vazduh.

4 P: Zbog toga je prvi val zarobljenih osoba UNPROFOR-a bio raspoređen u
5 područje Krajiškog korpusa, Istočno-bosanskog korpusa i BH korpusa?

6 O: Da.

7 P: Molim sada da pređemo na stranu 2 dokumenta. U tački 5 spominju se
8 snage UNPROFOR-a koje treba razoružati od strane komande Sarajevskog korpusa, a
9 njih treba da se rasporede na pot... u zoni odgovornosti Drinskog korpusa. Zar
10 to nije ono što vidimo kada čitamo drugu stranu ovog paragrafa... oprostite,
11 drugu rečenicu ovog paragrafa?

12 O: Ne, gospođo. Ja zaključujem na osnovu ovog paragrafa, ove tačke da će
13 komanda Drinskog korpusa preuzeti zarobljene vojnike UNPROFOR-a ili međunarodnih
14 snaga koje uzme, a ne da će čekate za dodatne ljude iz Sarajevsko-romanijskog
15 korpusa.

16 P: Ali, prema Vama, taj drugi val ljudi koje je trebao razoružati
17 Romanijsko-sarajevski korpus, gdje je ta druga grupa trebala biti raspoređena?

18 O: Prema toj prvoj rečenici, onda na raznim objektima u skladu s tačkom
19 1.

20 P: A tačka 1 odnosi se na sve korpuse, a zašto ne onda na Drinski
21 korpus?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: U to vrijeme Drinski korpus nije imao u pritvoru nikoga iz UN-a,
2 pretpostavljam. I onda kada čitam ovu rečenicu u paragrafu 5, ono što ja
3 razumijem: kada Drinski korpus bude imao zarobljene takve ljude onda će ih
4 staviti u objekte u svojoj zoni odgovornosti. Pošto su dvije zasebne rečenice,
5 ja ne smatram da je tačka 5 interpretacija, da je to odgovornost Sarajevsko-
6 romanijskog korpusa da zarobi dodatne ljudi i da ih preda Drinskom korpusu.

7 P: Prema ovom naređenju komandantu Drinskog korpusa se ne daje nikakvo
8 naređenje da zarobljava osoblje UNPROFOR-a, a komanda Sarajevsko-romanijskog
9 korpusa treba da razoruža te ljude i da ih rasporedi u zone odgovornosti 3.
10 korpusa?

11 O: Da, gospođo. Nema eksplicitnog uputstva komandantu Drinskog korpusa
12 da, ustvari, zarobi bilo koga od tih ljudi. Ja zaključujem da je to zaključak
13 koji se iz toga može izvesti.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da sada popravim stranu 36, red 1, ja
15 nisam spomenula 3. korpus, već druge korpuse.

16 P: Kasnije na strani... ranije na strani 35, redovi 15 i 16, Vi ste
17 rekli da u to vrijeme... odnosno, da vjerujete da u to vrijeme Drinski korpus
18 nije imao u pritvoru nikakve pripadnike UN-a odnosno UNPROFOR-a. I kažete da Vi
19 to pretpostavljate, ali to znači da Vi u tu činjenicu niste sigurni?

20 O: Ne, gospođo. Koliko je meni poznato, u tom konkretnu vremenu, Drinski
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 korpus nije bio zarobio niti je držao u zarobljeništvu bilo koje pripadnike UN-
2 a. I kao što sam rekao u ranijem odgovoru tužilaštvu, odnosno na tužilačevu
3 pitanje na to, oni su također znali da će započeti vojnu operaciju protiv snaga
4 UN-a vezano za osmatračnicu *Echo*, pa zaključujem da je to sljedeće: ako bi
5 ljudi... ako bi oni nekoga zarobili kao dio te akcije, onda je to ono što
6 Drinski korpus treba da uradi. On treba da ih rasporedi u skladu s prethodnim
7 instrukcijama na objektima unutar zone odgovornosti korpusa.

8 P: Zar ne vjerujete da nagađate kada to kažete zato što se to nigdje u
9 ovom naređenju ne može naći?

10 O: Slažem se. Kao što sam ranije rekao, to nije eksplicitno navedeno da
11 će komanda Drinskog korpusa zarobiti ljude. Ja vjerujem da se to ovdje može
12 zaključiti.

13 P: Ovaj datum... ovo naređenje ima datum 27. maj 1995., a ime koje
14 nalazimo na dokumentu je generala Milovanovića. Da li biste se složili da na
15 kraju maja 1995. godine, a tako je bilo i u aprilu, pa onda i 12. maja 1995., da
16 li biste se složili da general Milovanović ne samo da se bavio zapadnom Bosnom
17 već i pitanjima vezanim za Drinski i Sarajevski korpus?

18 O: Kao što ovaj dokument pokazuje, on se bavio pitanjima cjelokupne
19 vojske. On nije samo načelnik štaba u ovom kontekstu već i zamjenik komandanta,
20 podrazumijevajući da general Mladić, iz bilo kojeg razloga, nije bio na
21 raspolaganju da izda ovo naređenje. Pa je onda ono izdato po ovlaštenju generala

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Milovanovića kao njegovog zamjenika.

2 P: Da li biste se složili da general Milovanović kada je bio na
3 isturenom komandnom mjestu u stvari bio zamjenik... djelovao kao zamjenik
4 komandanta VRS-a?

5 O: U vrijeme odsustva generala Mladića, general Milovanović je bio
6 zamjenik komandanta VRS-a, da.

7 P: Da li biste se složili da je general Milovanović kao načelnik štaba
8 bio zamjenik generala Mladića i zbog formacijskog rasporeda nije trebalo da
9 dobije nikakvo naređenje kako bi zauzeo taj položaj?

10 O: Da, gospođo. Ja se slažem. Inherentna ovlaštenja koje je imao kao
11 načelnik štaba... Glavnog štaba i kao zamjenik komandanta značile su da mu nije
12 trebalo nikakvo posebno naređenje kako bi djelovao u toj ulozi kada je to
13 potrebno.

14 P: Da li biste se složili da general Mladić kao načelnik operacija i
15 obuke zbog svog položaja nije bio zamjenik načelnika štaba?

16 O: Ne slažem se. Po položaju načelnika operacija jeste zamjenik
17 načelnika štaba i funkcionira kao takav kada načelnik štaba nije na raspolaganju
18 ili kada ne može obavljati svoje dužnosti. Na isti način na koji je general
19 Milovanović zamjenik komandanta pod istim takvim okolnostima.

20 P: Samo da ispravim stranu 38, red 3 transkripta. Govorim...ja govorim o
21 generalu Miletiću, a ne o generalu Mladiću.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   Kada ste Vi došli do tog zaključka? Ja sad govorim o ovom odgovoru koji
2 ste mi upravo dali. Na kojoj osnovi ste do toga došli?

3   O: Gledajući propise o komandi i štabu JNA iz 1984., propise rada
4 korpusa, relevantna pravila brigade, svi su ti dokumenti konzistentni u tome da
5 je načelnik za operacije onaj koji je odgovoran, odnosno koji može biti zamjenik
6 načelnika štaba u odsustvu načelnika štaba. Imajući na umu činjenicu da je
7 Glavni štab funkcionalno organiziran po istim kriterijima kao i korpusi,
8 najvećim dijelom, moje je gledište, a vjerujem da su to drugi verificirali, da
9 je načelnik operacija Glavnog štaba onaj koji zauzima funkciju zamjenika
10 načelnika štaba u odsustvu načelnika štaba.

11   P: Da li biste se složili da su ta pravila koja ste analizirali sva ona
12 pravila koja se primjenjuju na nižem nivou? Na nivou brigade, na nivou korpusa?
13 A tu se ne govori o pravilima koja se konkretno primjenjuju na štab... na Glavni
14 štab?

15   O: To je tačno, gospođo.

16   P: O... sa... oprostite, Glavni štab?

17   O: Da, to je tačno. Mi nemamo uputstva za to kako je organiziran Glavni
18 štab. Glavni štab nije tijelo koje je napravljeno u okviru pravila, barem koliko
19 je to meni poznato. I u tom kontekstu, ono što su učinili je da su primijenili
20 pravila sa nižeg nivoa i onda da vide da li su ista ta pravila u praksi
21 primjenjiva i na Glavni štab. Jedna od njih je bila da li načelnik operacija
22 može igrati ulogu kao zamjenik načelnika štaba.

23

24

25

26

27

28

29

30

1   A kao dio istražnog procesa, to je bilo jedno od pitanja koje smo
2 postavili većem broju ljudi koji su bili u Glavnom štabu o tome da li je to bilo
3 nešto što se primjenjivalo. I odgovor je bio potvrđan. Oni su potvrdili da je
4 njihovo shvatanje kao pripadnika tog tijela bilo da u odsustvu načelnika štaba,
5 general Miletić jeste načelnik operacije i on onda preuzima tu ulogu.

6   P: Jeste li ikada naišli na jedan zvanični dokument VRS-a koji se odnosi
7 na strukturu Glavnog štaba?

8   O: Da, gospođo. I u tom smislu najkorisniji dokument koji sam naišao,
9 bio je dokument iz 1992. To je bila analiza borbenih operacija VRS-a, jer
10 sadržan u tom dokumentu koji iznosi sve borbene uloge i funkcije VRS-a, taj
11 izvještaj je radio Glavni štab. I u jednom segmentu tog izvještaja kada ga
12 čitate shvatate kakve su uloge i funkcije u Glavnom štabu u nadgledanju tih
13 aktivnosti. Tako da možete poprilično dobro iskoristiti taj izvještaj da
14 napravite organizaciju... da utvrdite kakva je bila organizacija i struktura
15 Glavnog štaba.

16   P: Vratit ću se kasnije na taj dokument. Ali sada bih željela da Vam
17 pokažem dokument 5D431. Jeste li imali prilike vidjeti ovaj dokument? To je
18 zapravo izvadak iz toga dokumenta.

19   Molim Vas, pokaž... uvećajte malo ovaj dio na engleskom gdje piše
20 "Formacija broj".

21   O: Da, ja sam vidio taj dokument u zadnjih nekoliko mjeseci. Mislim da
22 ga nisam imao kada sam pisao svoj izvještaj.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Pokažimo svjedoku, molim Vas, treću stranicu ovog dokumenta. To je
2 druga stranica na B/H/S-u. Na dnu te strane, četvrti red, možemo vidjeti tko je
3 komandant.

4 O: Da, gospođo, mogu.

5 P: Nakon toga možete da vidite da se ne spominje da je ta osoba isto
6 tako i zamjenik načelnika štaba.

7 O: Da, to je tačno. To se ne spominje.

8 P: A sada, molim Vas, pokažite sljedeću stranicu na engleskom. Zatim
9 imamo, dakle, odjeljenje za operativne poslove koje je dio uprave za operativno
10 nastavne poslove i isto tako imamo i načelnika, i pomoćnika načelnika uprave za
11 operativno-nastavne poslove. Slažete li se?

12 O: Da, svakako. Osoba zadužena za operativne poslove u odsutnosti
13 načelnika operativnih poslova je osoba koja preuzima dužnost zamjenika... kao
14 zamjenik.

15 P: Na osnovu ovih informacija, može li se kazati da, zapravo, nije
16 načelnik operativno-nastavnih poslova onaj koji automatski preuzima funkciju
17 načelnika Glavnoga štaba ako ovoga nema?

18 O: Gospođo, kako sam i rekao, tu tako ne piše. Međutim informacije koje
19 su meni poznate odražavaju činjenicu da je načelnik operativno-nastavnih poslova
20 uistinu funkcionirao kao zamjenik načelnika štaba. Dakle, ja razumijem da u

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ovome dokumentu to ne piše, međutim smatram da je velika količina informacija
2 koja je iznesena ovdje, zapravo, pokazala da je on, zapravo, vršio dužnosti
3 načelnika štaba koje su u potpunome proturječju s ovim što tu piše.

4 P: Vi ste vidjeli veliku količinu dokumenata koje je potpisao general
5 Miletić, odnosno u to vrijeme, pukovnik Miletić, u kojem se na B/H/S-u spominje
6 riječ: "zastupa načelnika štaba", izraz "zastupa načelnika štaba". U većini
7 slučajeva taj izraz je preveden na engleski izrazom "standing in for Chief of
8 Staff". Jeste li primijetili da u nekim dokumentima taj izraz "zastupa" se
9 prevodi izrazom "predstavnik ili zastupnik načelnika štaba" ili "u ime načelnika
10 štaba"? I isto tako izrazom "u ime načelnika štaba", na engleskom "on behalf of
11 the chief of staff"?

12 O: Koliko ja znam, postoje različiti prijevodi riječi, odnosno izraza
13 "standing in", dakle "zastupa" načelnika štaba ili nekoga drugog oficira. Ima i
14 kraći izraz "za", kada netko za nekoga nešto potpisuje. Koliko ja shvaćam, u
15 vezi sa formalnom titulom kojom se ovdje bavimo, kada netko nešto potpisuje u
16 tome svojstvu, dakle, da je to način na koji on zastupa načelnika štaba ili
17 nekoga drugoga. To je, dakle, jedan više formalni proces nego kada netko nešto
18 potpiše za nekoga.

19 P: Jeste li ikada od prevoditelja tražili da Vam objasne ove razlike u
20 verziji na engleskom jeziku?

21 O: Da. I kada se to po prvi put pojavilo, to je bilo u analizi
22 dokumenata Zvorničke brigade koje smo vidjeli. Dakle, dokumente iz augusta i
23 septembra 1995., kada smo naišli na konkretan izraz koji se povezuje s majorom
24 Draganom Obrenovićem koji zastupa komandanta. U tome kontekstu ja sam od
25 prevoditelja tražio da pregledaju vojni leksikon Jugoslavenske narodne armije,
26
27
28
29
30

1 koji daje te definicije, tako da bih ja mogao shvatiti što znači taj konkretni
2 izraz u smislu zapovjednih ovlasti. Da li to ovlaštava komandanta, odnosno, da
3 li ovlaštava određenog pojedinca da nešto učini, odnosno da ne učini. Dakle, ja
4 sam znao kada se pojavilo to pitanje da postoje različiti izrazi i to smo i
5 istraživali. Odnosno, morao sam to istražiti.

6 P: Ali da li Vam je ikada itko objasnio da ta riječ na B/H/S-u "zastupa"
7 može imati više značenja i da može označavati različite razine zastupanja?

8 O: Zato sam i išao gledati vojni leksikon JNA, zato što je vojna
9 terminologija osmišljena da bi bila jasna kako na bojištu ne bi bilo zbrke u
10 vezi s time što nešto znači i što određeni izraz znači u vojnome smislu. Zato
11 sam se obratio tome izvoru kako bi mi stvar bila jasna.

12 P: Ali taj vojni leksikon, on je iz 1991. godine, ako se ne varam. Znate
13 li Vi da je počeo rat i da je puno riječi dobilo sasvim drugačija značenja,
14 ovisno o kojem dijelu države se to događalo?

15 O: Pa, ja pretpostavljam da je to tako, ali, koliko ja shvaćam, ja sam
16 se morao vratiti na vojni leksikon JNA. I to su pitanja koja smo pitali oficire
17 Vojske Republike Srpske kada smo s njima uspjeli ostvariti kontakt. Mi smo,
18 dakle, njih tražili da nam kažu što znače određeni izrazi da ne bi bilo zbrke.
19 Ja smatram da tu nikakve zbrke nema, barem kod mene.

20 P: Spomenuli ste Obrenovića. Nije li točno da Obrenović zapravo nije
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zastupao komandanta nego je, zapravo, bio vršitelj dužnosti komandanta?

2 O: Opet, možda se radi o jezičkom, odnosno, terminološkom pitanju, ali
3 izraz koji se primjenjuje za Obrenovića je "vršitelj dužnosti" i to zato što, u
4 zapovjednome smislu, netko tko zastupa komandanta nema iste pravne ovlasti koje
5 bi ta osoba imala ako je vršitelj dužnosti. Koliko ja znam, u Obrenovićevom
6 slučaju - iako znam da se prijevodi katkada učine na jedan ili na drugi način -
7 izraz kojega smo mi za to vrijeme za njega koristili bio je "vršitelj dužnosti".

8 P: General Milovanović koji je bio načelnik Glavnog štaba Vojske
9 Republike Srpske, da li je on bio neposredno nadređen general Miletiću? Slažete
10 li se s time?

11 O: Da.

12 P: Vi ste u petak - ne ovaj zadnji, nego prije toga - na stranici 20009
13 rekli da je Obrenović koji je bio zamjenik komandanta u odsutnosti komandanta
14 Pandurevića imao ovlasti baviti se isključivo svakodnevnim poslovima. Nije li
15 onda točno da je general Miletić u odsutnosti generala Milovanovića mogao se
16 baviti samo tekućim svakodnevnim poslovima?

17 O: Da, gospođo. Ja mislim da, iako je general Milovanović bio prisutan
18 na IKM-u ili u Banja Luci ili na nekom drugom mjestu, da je general Miletić imao
19 ovlasti, zapravo, postupati kao što bi postupao general Milovanović.
20 Preuzimajući poziciju zamjenika načelnika Glavnog štaba, general Miletić djeluje
21 u skladu sa svojom funkcijom i u smislu smjernica koje dobiva od generala
22 Milovanovića i generala Mladića s tim u vezi. Još jednom, ovlasti na osnovi

23

24

25

26

27

28

29

30

1 kojih on postupa su delegirane od strane generala Milovanovića u tome smislu.

2 Dakle, on nema samostalne ovlasti u tom smislu.

3 P: Slažete li se da general Miletić nikada nije obavljao sve funkcije,
4 čak ni u općenitome okviru? Dakle, na osnovi smjernica generala Milovanovića,
5 kao što ih je obavljao Milovanović? Naime, da li Vi znate da je general
6 Milovanović bio prisutan na sjednicama... na sastancima s pripadnicima UNPROFOR-
7 a?

8 O: Ja nemam sada cjelovitu dokumentarnu osnovu, ali bih sa sigurnošću
9 mogao reći da general Miletić ne bi obavljao... da nije obavljao sve funkcije
10 koje je imao general Milovanović na osnovi njegova položaja.

11 P: Mi smo malo prije vidjeli da je general Milovanović odlazio na teren
12 u mjesecu maju kako bi provjerio situaciju. Po Vašim saznanjima iz 1995. godine
13 Miletić, general Miletić nije odlazio na teren, zar ne?

14 O: Ja ne znam da li je general Miletić u bilo kojem trenutku otišao iz
15 komande Glavnoga štaba i da li je promatrao išta na terenu. Ja nemam nikakvih
16 podataka s tim u vezi, tako da se bojim da Vam ne mogu odgovoriti na pitanje.

17 P: 15. siječnja ste govorili o jednoj zapovijedi, o jednoj naredbi iz
18 1993., konkretno od 01. maja 1993. To je naređenje koje je napisao general
19 Miletić, a potpisao general Milovanović. Rekli ste da je u to vrijeme general
20 Miletić bio zamjenik pukovniku Iliću koji je u to vrijeme bio načelnik
21 operativno-nastavnog organa, zar ne? Koji je izvor Vaših informacija kada ste
22 kazali da je 01. maja 1993. general Miletić bio zamjenik pukovniku Iliću?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja znam da postoji dokument koji na sličan način ovome navodi
2 formacije i funkcije pojedinaca koji su bili u Glavnome štabu za vrijeme rata.
3 Taj konkretni dokument, ja sada ne znam na pamet broj toga dokumenta, ima
4 zapisanu bilješku olovkom o pukovniku Miletiću koji se pojavljuje u jednom
5 trenutku, koji je bio pripadnik različitih organa Glavnoga štaba. Na osnovi toga
6 dokumenta ja zasnivam svoje informacije o tome, no ponavljam da ne znam na pamet
7 koji je broj toga dokumenta. Pretpostavljam da imam negdje kopiju toga dokumenta
8 u svojim bilješkama, a i to je nešto što Vam mogu pokazati ako to bude potrebno.

9 P: Slažete li se da Vi, zapravo, ne znate koja je bila točna funkcija
10 generala Miletića u maju 1993?

11 O: Na osnovi mogega poznavanja funkcija tada pukovnika Miletića, na
12 osnovi toga dokumenta, u njemu piše ono što piše.

13 P: Slažete li se da je uprava za operativno-nastavne poslove Glavnoga
14 štaba bila konstituirana od operativnog odjela i nastavnog odjela kao i
15 operativnog centra?

16 O: Biste li ponovili pitanje? Ne znam da li je dobro izišlo u prijevodu.

17 PREVODILAC: Stenograf govori bez mikrofona, napomena prevoditelja.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Pričekat ćemo da vidimo možemo li
19 iznaći rješenje ovome. Ako ne, onda ćemo morati napraviti pauzu sada. Dobro.
20 Dajte da napravimo vrlo kratku pauzu. Pauza nam je potrebna svakako. Pet minuta.

21 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim, ustanite.

22 ... Početak pauze u 11.47h

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ... Sjednica nastavljena u 11.50h

2 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Izvolite sjesti.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Radi sada sve? Dobro.

4 Kada smo otišli na pauzu, to je zabilježeno, ali ne piše kada smo

5 nastavili.

6 Ne, piše "Pauza u 11.47h", a sada vidimo da piše "Nastavak u 11.50h".

7 Sada je dobro.

8 Gospođo Fauveau, izvolite. Možemo nastaviti.

9 SVJEDOK: [simultani prevod] Da li biste ponovili pitanje?

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

11 P: Da, naravno. Dakle, pitanje je bilo: slažete li se da odjeljenje za

12 operativno-nastavne poslove Glavnoga štaba ima dva odjela, operativni odjel i

13 nastavni odjel kao i operativni centar?

14 O: Koliko ja znam je da tamo postoje tri odvojena elementa: operativni

15 odjel, nastavni i odjel za obrazovanje i obuku. Dakle, to su tri posebne

16 funkcije. Operativna soba ili operativni centar je možda dio jednog konkretnog

17 odjeljenja, ali mislim da to nije poseban odjel sam za sebe.

18 P: U to neću ulaziti. Vi se svakako slažete da je načelnik operativnog

19 odjela bio zamjenik pukovnika Ilića koji je bio načelnik operativno-nastavnog

20 odjela, je li tako?

21 O: U kojem vremensku okviru? Govorimo li o 1993. godini?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da, još uvijek o 1993., i to konkretno o maju 1993.

2 O: Da, gospođo. Ja mislim da je u maju 1993. pukovnik bio načelnik
3 operativno-nastavnih poslova.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Mogu li Vam pokazati sada dokazni
5 predmet 5D723? To je dio iz ličnoga dosjea generala Miletića.

6 P: Recite nam, da li ste ga Vi ikada imali prilike vidjeti?

7 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Mislim da se govori o ličnome dosjeu.
8 Ja ne znam da li se to tako... ne znam da li je tako prevedeno?

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Meni je prevedeno kao lični dosje ili
10 osobni dosje.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pa, da. Ja o tome govorim. On je nama
12 tako naime i poslan. Ja moram priznati da su datumi potpuno pomiješani, barem u
13 prvome retku. I to je vjerojatno greška generala Milovanovića koji je pisao
14 ocjenu za pukovnika Miletića. Ali ono što mene zanima su dužnosti generala
15 Miletića. Prva je "načelnik odelenja za nastavne poslove" i zatim je postao
16 26.08.1998. "načelnik uprave za operativno-nastavne poslove". Slažete li se da
17 je general Miletić kao načelnik odjeljenja za nastavne poslove nije bio zamjenik
18 pukovnika Ilića?

19 O: Ja Vam mogu samo reći ono što pokazuje konkretni dokument. I opet, ja
20 ću nastojati pokazati taj dokument. Ja mislim da sam ja vidio prijevod na
21 engleski ovoga i mislim da postoji takav dokument. I također sam vidio i ovaj
22 dokument.

23 P: Vi ste 14.01., na stranici 6302 sljedeće u vezi s ustrojem Glavnoga
24
25
26
27
28
29
30

1 štaba: "Praktično govoreći, u konkretnome štabu, priznaje činjenicu da se štab
2 može organizirati na puno načina u kontekstu bivše JNA gdje postoje pomoćnici
3 komandanta za moral ili političke poslove u to vrijeme, pomoćnik komandanta za
4 logistiku, za sigurnost. Imate načelnike obavještajnih poslova kao i druga
5 štapska tijela."

6 Moje pitanje glasi: u Vojsci Republike Srpske, slažete li se da svi ovi
7 pomoćnici komandanata nisu bili djelom Glavnoga štaba?

8 O: Ne. Na isti način kao kad govorimo o brigadi ili o korpusu, pomoćnik
9 komandanta za moralna, vjerska i pravna pitanja, ili pomoćnik za logistiku ili
10 za obavještajne i sigurnosne poslove, ti ljudi ne ulaze u okvir tijela koja su
11 poznata kao operativni štapski dio Glavnoga štaba gdje se nalaze oklopne snage,
12 gdje se nalaze štapski oficiri za mehanizirane jedinice, za protuzračnu obranu,
13 štapski oficir za obuku i takve stvari za vezu i tako dalje. Dakle, mi moramo
14 zapravo izvući jedan... u većem djelu, dakle, jedan veći dio Glavnoga štaba koji
15 se bavi operativnim poslovima i koji se bavi uglavnom svakodnevnim operativnim
16 aktivnostima vojske. U tome kontekstu, ljudi poput generala Gvere ili generala
17 Đukića nisu dio takvoga štaba.

18 P: Slažete li se da je general Milovanović, kada se govori o načelniku
19 Glavnoga štaba, da se zapravo govori o načelniku sektora Glavnoga štaba?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: O, da. I ja također mislim kako general Milovanović sâm i kaže kao
2 načelnik štaba, on je prvi među jednakima u smislu pomoćnika komandanta zato što
3 jedino on se nalazi u poziciji da može biti zamjenik komandanta ako je to i kada
4 je to potrebno. Dakle, u administrativnome smislu, on je jednak s ostalima... s
5 ostalim pomoćnicima komandanata, no u stvarnosti, zbog svoje pozicije, zbog
6 svoje dužnosti, on je prvi među jednakima i on ima ovlasti nad njima kada vrši
7 dužnost zamjenika komandanta.

8 P: I kada je general Miletić u tom ograničenom prostoru, kako Vi kažete,
9 mijenja generala Milovanovića, on to radi u okviru aktivnosti svojega sektora
10 Glavnoga štaba, zar ne?

11 O: Da, gospođo. I to do onoga trenutka kada vrši funkciju zamjenika
12 načelnika štaba. U slučaju odsutnosti ili u drugim okolnostima ako ga se pozove
13 da on vrši dužnost zamjenika komandanta onda bi on vršio iste one ovlasti kao i
14 general Milovanović kao zamjenik komandanta.

15 P: Slažete li se da general Miletić u /nerazgovijetno/ nije mogao
16 zamijeniti generala Milovanovića... generala Miletića?

17 O: Ja nikad nisam vidio dokument koji bi o tome govorio, barem u onom
18 periodu o kojem govorimo, a to je u julu 1995. Dokument u kojem bi se general
19 Miletić identificirao kao zamjenik komandanta Armije. Dakle, ja bih se složio s
20 Vama, ja nikad nisam vidio njegovo ime tako kategorizirano.

21 PREVODILAC: Mikrofon nije uključen.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]
2   P: Jeste li ikada imali priliku vidjeti iskaz generala Škrbića pred ovim
3 sudom?
4   O: Ne, gospođo. Ne vjerujem da sam to ikad pročitao.
5   P: Zna li da je general Škrbić bio pomoćnik komandanta za logistiku,
6 ali da li ste znali da je također bio i zamjenik za personalna pitanja?
7   O: Gospođo, ne. Mislim da ga nisam tako identificirao. Mislim da je na
8 toj poziciji bio general Đukić koji je bio pomoćnik komandanta za logistiku. Ja
9 ne vjerujem da sam ga ikada tako identificirao. Ako sam ga ikad tako
10 identificirao, to je onda greška s moje strane.
11   P: Slažete li se onda da general Škrbić nije bio pomoćnik komandanta za
12 mobilizaciju i personalne poslove?
13   O: Da, gospođo. Ja sam tako shvatio njegovu poziciju.
14   P: Zna li da je kao pomoćnik komandanta general Škrbić je bio iznad
15 generala Miletića u hijerarhiji?
16   O: Po poziciji, to bi bio slučaj, jer je on bio oficir koji je bio
17 odgovoran za upravljanje svojim sektorom. Dakle, obzirom da su svi pomoćnici
18 komandanta na jednakoj poziciji, onda general Miletić ne bi bio pomoćnik
19 komandanta u svojoj ulozi kao načelnik operativnih poslova. To je logično.
20   P: Prelazim na sljedeću temu.
21   15. januara govorili ste o strateškim ciljevima o kojima je govorila
22 Skupština Republike Srpske 12. maja 1992.
23
24
25
26
27
28
29
30

1   GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li pokazati svjedoku dokazni
2 predmet broj P25? To je zapisnik sa te sjednice Skupština Republike Srpske.
3 Treba mi stranica 13 na B/H/S-u, a stranica 14 na engleskom jeziku.

4   P: Radi se o šest ciljeva, a mene zanimaju dva, prvi i treći. Prvo bih
5 željela s Vama razgovarati o trećem strateškom cilju od ovih šest, a to je
6 uklanjanje granica na rijeci Drini. Slažete li se da se radi o političkome cilju
7 u ovom slučaju?

8   O: U kontekstu toga kada je ta odluka donesena, odnosno taj cilj, u to
9 vrijeme, nije se činilo da će Republika Srpska opstojati kao nezavisna država.
10 Moje razumijevanje ovoga je da je politički cilj u to vrijeme bio da će se
11 srpski teritorij objediniti i postati dijelom preostalog dijela Federalne
12 Republike Jugoslavije. Dakle, ovo bi bio politički cilj, gospođo, naravno.

13   P: Kada je predsjednik Karadžić govorio o trećem cilju rekao je
14 sljedeće: "Sada vidimo mogućnost da se naprave muslimanske enklave uz Drinu kako
15 bi oni tamo mogli ostvarivati svoja prava, ali i oni moraju pripadati srpskoj
16 Bosni i Hercegovini." Kad je Radovan Karadžić predvidio mogućnost stvaranja
17 općina muslimanskih, on je zapravo smatrao i predvidio da muslimansko
18 stanovništvo ostane u toj regiji, zar ne?

19   O: To je bilo predviđeno u sljedećem kontekstu, da Muslimani koji bi
20 ostali na toj teritoriji bi trebali prihvatiti da će živjeti pod kontrolom i
21 upravom vlade bosanskih Srba. Da, odgovor je u tom slučaju da.

22   P: Ali nije bilo predviđeno da to stanovništvo ode iz tog područja?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Praktični problem koji se nameće ovdje je isti kao i praktični
2 problem u Krajini, a to je bila činjenica da su ta područja na koje se ovo
3 odnosi, odnosno područja gdje muslimansko stanovništvo je činilo 70-postotnu
4 većinu u apstraktnim okvirima možete reći da bi bilo se dozvolilo Muslimanima da
5 ostanu pod srpskom vlašću, ali druga strana te medalje je to da ako činite 70%
6 stanovništva, to nećete željeti učiniti nego ćete se oduprijeti tome. I treba
7 imati na umu, kada ovo pročitate, da postoje drugi dokumenti koji govore o
8 činjenicama o koje općine treba raseliti tako da postanu većinski naseljene
9 srpskim stanovništvom. Dakle, stvari ne treba čitati u izolaciji već ih treba
10 staviti u praktične okvire onoga što se u to vrijeme događalo.

11 P: Slažete li se da je u Bosni i Hercegovini sastav stanovništva bio
12 vrlo kompliciran, da je stanovništvo bilo izmiješano? Muslimani su većinom
13 živjeli u gradovima, a Srbi i Hrvati u selima, je li to točno? Ako znate,
14 naravno.

15 O: Ja sam svjestan toga da je bilo uključeno strašno puno etničkih
16 čimbenika i ja nisam stručnjak za to. Ono kako ja ovo shvaćam je u vezi s onim
17 što su govorili bosanski Srbi o situaciji u 1992. i 1993. godini. To nije
18 razumijevanje demografa kao neovisnog promatrača.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Dakle, onako kako sam ja vidio situaciju u tom području je odraz onoga
2 što sam pročitao u dokumentima Republike Srpske i Vojske Republike Srpske.
3 Znači, to nisu moja neovisna razmatranja i gledanja situacije, a pogotovo ne s
4 demografskoga stanovišta.

5 P: Želim se vratiti na prvi cilj, a to je odvajanje srpskoga
6 stanovništva od ostalog stanovništva. Prije svega želim Vas pitati sljedeće: Vi
7 ste analizirali jednu seriju zakona stare Jugoslavije. Naročito onih koji se
8 tiču Armije, recimo zakone o sudovima i tako dalje. Da li ste ikada analizirali
9 Ustav bivše Jugoslavije?

10 O: Ne, nisam gospođo. Ne.

11 P: Da li Vam je netko obratio pažnju da u preambuli toga Ustava govori
12 se o tome da narodi imaju pravo na odvajanje do secesije, odnosno na
13 samoopredeljenje do secesije, do izdvajanja iz države. Je li Vam netko ukazao
14 pažnju na to? I to nisu imali pravo republike već narodi.

15 O: Ne, gospođo. Ja nisam svjestan da to tamo postoji. Ja nisam ni na
16 koji način stručnjak za jugoslavenski Ustav i ja ću Vam vjerovati na riječ. Ako
17 Vi to kažete, sigurno je tako.

18 P: Dakle, ako vjerujete mojoj riječi, i ako je to tako, da li bi onda
19 prvi cilj bio jednostavno izraz njihovog ostvarenja prava koje proizlazi iz
20 Ustava, a to je pravo na odvajanje do secesije?

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Mccloskey, ne morate
22 prigovarati. Gospođo Fauveau, molim Vas da prijedete na sljedeće pitanje.

23 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

24 P: Zna li da je hrvatski narod u Bosni i Hercegovini proglasio isti
25 cilj šest mjeseci prije nego što su to uradili Srbi?

26

27

28

29

30

1 O: Znam i iz političkoga konteksta da je nekoliko mjeseci prije
2 deklaracije neovisnosti vodila se politička diskusija o tome da li Bosna i
3 Hercegovina treba izabrati neovisnost ili treba izabrati da ostane dijelom onoga
4 što je trebalo postati Federativna Republika Jugoslavija. Što se tiče detalja
5 diskusije i konteksta koji je tome bio podloga, ne bih Vam mogao odgovoriti jer
6 to jednostavno nije dijelom moje ekspertize /?ekspertize/. I to nije područje
7 kojim sam se bavio.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Željela bih pokazati svjedoku dokazni
9 predmet 6D554. To je dokument zajednički dokument, zajednica općina Hercegovine
10 i Travnika.

11 P: Molim Vas da pogledate prvi odjeljak kako bismo mogli razgovarati o
12 tome što se dogodilo. Datum dokumenta je 12. novembar 1991. Ono što me zanima je
13 posljednji dio toga paragrafa gdje možemo pročitati sljedeće: "12. novembra
14 1991. godine zajedno smo odlučili, jednoglasno, da hrvatski narod u Bosni i
15 Hercegovini treba konačno poduzeti odlučnu političku akciju koja bi dovela do
16 ostvarenja našeg vjekovnoga cilja, a to je naše hrvatske države."

17 Slažete li se da nema velike razlike između ovoga cilja hrvatske
18 zajednice i onoga što su Srbi deklarirali kao svoj cilj šest mjeseci kasnije?

19 O: Ja znam da i Srbi, i Hrvati u Bosni i Hercegovini su pokušali iznaći
20 način da se što više približe svojim etničkim državama, ali sada se približavate
21 krajnjim granicama ne samo moje ekspertize /?ekspertize,/ nego i mojeg općenitog
22 saznanja o stvarima o kojima me pitate. Ja ne mogu govoriti o tim pitanjima,

23
24
25
26
27
28
29
30

1 nažalost.

2 [tehnički problemi]

3 PREVODILAC: Mikrofoni nisu uključeni.

4 [Sudije vijećaju]

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne, ne slažem se, *judge* Kwon. Ja mislim
6 da je najbolje što možemo sada napraviti je da imamo 25 minuta pauze. I da
7 vidimo da li možemo riješiti problem koji nam se stalno javlja. A za to vrijeme
8 će gospođa Fauveau vidjeti kako da skрати svoje unakrsno ispitivanje.

9 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim da svi ustanu.

10 ... Početak pauze u 12.14h

11 ... Sjednica nastavljen u 12.40h

12 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim Vas, ustanite.

13 Sjednite.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Za zapisnik, zato što ranije nisam
15 primijetio, ali gospođa Nikolić također nije prisutna.

16 Gospođu Fauveau, izvolite.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih zamolila da se svjedoku pokaže
18 dokazni predmet P29, Direktiva od 19. novembra 1992., koja nosi broj 4. Možda
19 bismo mogli da pogledamo stranu 11 u verziji na B/H/S-u, odnosno strana 5 na
20 engleskom jeziku. Zamolila bih da pogledamo dno strane na engleskom jeziku.

21 P: Vi ste 15. januara rekli da se zadnji dio prve rečenice odnosi na...
22 da je povjereno Drinskom korpusu da definira kampanju i da je civilno
23 stanovništvo cilj. To je strana 19677. Kada ste kao svjedok svjedočili,
24
25
26
27
28
29
30

1 spomenuli ste u nekoliko prilika doktrinu JNA. Da li je to tačno da se kaže da
2 ta doktrina doista je bila i doktrina opštenarodne odbrane?

3 O: Opštenarodna odbrana je bila primarna doktrina odbrane bivše
4 Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije baš kao što je TO imao svoje
5 dijelove. Međutim njihove vojne doktrine su bile dijelovi te veće doktrine
6 opštenarodne odbrane.

7 P: Osnova za taj koncept za društvo bivše Jugoslavije koje je bilo
8 bazirano na samoupravljanju, dakle, baza za koncept opštenarodne odbrane jeste
9 da svatko treba sudjelovati na ovaj ili onaj način u odbrani?

10 O: Da. To odražava istoriju bivše Jugoslavije pod okupacijom tokom
11 Drugog svjetskog rata, a odražava i modernu obrambenu strategiju koja je
12 predviđala situaciju da ukoliko bi bili... izvršena invazija bilo od Varšavskog
13 ili od NATO pakta, znali su da nemaju vojnu snagu koja može da se odupre toj
14 invaziji pa su onda usvojili strategiju u svojoj zemlji tako da strana okupacija
15 bude toliko skupa kako bi protivnik na kraju otišao. I u kontekstu toga
16 opštenarodna odbrana se oko toga upravo i vrti da ne samo svi pojedinci već i
17 svi sektori jugoslovenske države treba da budu dio te odbrane.

18 P: Da Vam sada pokažem 5D659, a to je u stvari Zakon o narodnoj odbrani,
19 jugoslovenski zakon. Čudno je da sam taj zakon našla samo na engleskom, tako da
20 imate možda... imate verziju koju možete lako da čitate.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   Zamolila bih da pređemo na stranu 2, paragraf 3, tačka... član 3, koji
2 počinje na samom dnu. Ovdje vidimo da: "Opštenarodna narodna odbrana je
3 jedinstveni sistem gdje radni ljudi i građani, samoupravne organizacije i
4 zajednice, socijalističke i druge društvene organizacije i društveno-političke
5 zajednice se organizuju, pripremaju i uzimaju aktivno učešće u odvratanju i
6 sprečavanje agresije i drugih prijetnji zemlji u oružanoj borbi i drugim
7 oblicima opštenarodnog otpora."

8   Da li se slažete da na osnovu ovoga, a mislim da ste to već i rekli da
9 su sve strukture učestvovala, a na osnovu ovoga člana gdje možemo zaključiti da
10 svatko tko je vojno sposoban treba da se priključi vojsci, a posebno da se
11 uključi u borbena dejstva?

12   O: Ovdje se navodi činjenica da svi sektori društva moraju biti spremni
13 da se odupru stranoj okupacijskoj sili. Situacija je takva da je postojala
14 obavezna vojna služba u JNA i najvećim dijelom svi muškarci u dobi za vojnu
15 službu išli su u Armiju određeno kratko vrijeme i dobivali vojnu obuku. Od njih
16 se očekivalo da u vrijeme sukoba budu mobilizirani i da sudjeluju u tom sukobu.

17   P: Da li znate da prema tom zakonu - ja ću Vam sada pokazati član 10,
18 član 19, pasus 2 - žene su u dobi od 15 do 55 godina bile obavezne da učestvuju
19 u dužnostima civilne obrane, tijelima civilne zaštite?

20   O: Nisam znao da je to bilo u okviru...kontekstu bivše JNA, ali to me ne
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 iznenađuje.

2 P: Da li se slažete da prema ovom konceptu teško je zamisliti da civilno
3 stanovništvo ostane na jednom mjestu kada se vojska povlači ili se povukla s tog
4 mjesta?

5 O: Malo me zbunjuje kontekst. Kakvo je to civilno stanovništvo? Kojem
6 civilnom stanovništvu govorimo? Da li govorimo o okupiranoj teritoriji? Ne
7 razumijem.

8 P: Govorimo o stanovništvu koje može biti samo civilno stanovništvo. To
9 su starci, djeca, a kontekst je rat u Bosni i Hercegovini, a posebno u kontekstu
10 Direktive 4.

11 O: U kontekstu Direktive 4 ne bi imalo smisla, pretpostavljam, da
12 ukoliko su muslimanski vojnici prisiljeni da odu s određene teritorije da
13 njihove porodice i drugi muškarci koji nisu borci, to jeste, koji su stariji ili
14 bolesni da bi htjeli da ostanu. Praktično govoreći, njihova mogućnost da sami
15 sebe izdržavaju je potencijalno mala. Posebno imajući u vidu kontekst sukoba
16 kakav je bio. Vjerovatno ne bi imali mnogo povjerenja da će im biti omogućeno da
17 tamo ostanu. Dakle, u tom smislu imalo bi smisla da ako se Armija izvlači da
18 onda i civilno stanovništvo koje zavisi od njih da bi željelo da im se pridruži,
19 da.

20 P: Da li mislite da je ta rečenica u Direktivi 4 koju svatko zna bila
21 napisana više u tom kontekstu, odnosno konceptu prema kojem vojska i političari
22 srpskog naroda su bili obuhvaćeni opštenarodnom odbranom? Drugim riječima, da je
23 ta rečenica značila da se vodi kampanja protiv civilnog stanovništva?

24

25

26

27

28

29

30

1   Moje je pitanje možda loše formulirano, ali, u svakom slučaju, ima i
2 greška u prijevodu, ali ono što želim da znam je sljedeće: da li se slažete da
3 ova rečenica u Direktivi 4 može biti izraz doktrine opštenarodne odbrane, a
4 manje borbe protiv civilnog stanovništva... izraz borbe? Izraz borbe protiv
5 civilnog stanovništva?

6   O: Sasvim sigurno je VRS razumio u kontekstu toga da su bosanski
7 Muslimani koji su se s njima borili u to vrijeme u određenoj mjeri zavisili od
8 svog civilnog stanovništva za sklonište, hranu, smještaj i slično. I što se tiče
9 tehničke i vojne sposobnosti, istjerivanje civilnog stanovništva imalo negativan
10 utjecaj na mogućnost Muslimana da nastave da se uspješno angažuju u borbenim
11 dejstvima. Međutim kada pogledate Direktivu 4 i kada vidite da je ono što se
12 dogodilo u stvari ono što je dio operacije "Cerska 93", ne izgleda da je tako.
13 Izgleda da imamo sljedeće: da se vodi kampanja koja uopšte ne uzima u obzir
14 civilno stanovništvo u nastojanju da se učini da napuste to područje.

15   P: Vi govorite o operaciji "Cerska 93", ali zar nije tačno da je ono što
16 se dogodilo u proljeće 1993., ustvari, bio odgovor na muslimansku agresiju koja
17 isto tako nije uzimala u obzir srpske civile?

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Operacija "Cerska" počela je u januaru. To je bila zimska operacija i
2 sasvim sigurno vezano za ono što je VRS nju izazvao bio je napad na selo
3 Kravicu. Njihovo je gledište da su se i bosanski Muslimani borili bez uzimanja u
4 obzir civilnog stanovništva, tako da to - slažem se - nije samo jednostrana
5 stvar.

6 P: Da li mislite da ovaj rat na jednoj ili na drugoj strani nije bio
7 usmjeren protiv civilnog stanovništva već je naprosto priroda rata bila takva da
8 učini da je to bio rat naroda protiv naroda i to je utvrđivalo njihovo
9 ponašanje?

10 O: Problem kod izvođenja takvog zaključka jeste da morate ignorirati...
11 da morate zanemariti postojeći diplomatski kontakt koji je u to vrijeme
12 postojao. Posebno kada se približavamo, odnosno kad govorimo o 1992., početkom
13 1993. gdje je postojao relevantni međunarodni mirovni plan koji je zavisio na
14 uspostavljanje blokova većinskog stanovništva u određenim geografskim područjima
15 Bosne. Republika Srpska je u to vrijeme shvatala da početkom 1993. Muslimani
16 jesu bili većinski nacionalni blok u istočnoj Bosni i također su shvatali da ako
17 Vance-Owenov plan, kakav se formulirao, će odražavati kontrolu nad različitim
18 područjima Bosne koji će se utvrđivati na osnovu većinskog stanovništva, oni su
19 shvatili da će morati predati kontrolu nad onim što su oni smatrali da je vrlo
20 važan geografski dio tadašnje Republike Srpske. Ne možete ignorirati, odnosno ne
21 možete gledati ono što se dogodilo civilima na obje strane, a da, bar u nekoj
22 mjeri, ne uzmete u obzir sveukupni kontekst onoga što je svaka od strana
23 pokušavala da postigne.

24 P: Zahvalna sam na ovome što ste upravo rekli, ali možda moje pitanje
25
26
27
28
29
30

1 nije jednostavno, ali mislim da mu treba malo kraći odgovor.

2 Da li Vi prihvatate da je moguće dati i drugo objašnjenje za Direktivu
3 4, posebno za zadatak koji je povjeren Drinskom korpusu, to jeste, da je
4 operacija djelomično usmjerena protiv civilnog stanovništva, a da postoji to
5 drugo objašnjenje da se tu radi o frazeologiji i doktrini koja je prevladavala u
6 svim entitetima bivše Jugoslavije?

7 O: Koliko ja shvatam doktrinu opštenarodne odbrane i zašto su takve
8 fraze bile upućene i u zakon jeste sljedeće: u okolnostima gdje pojedinci koji
9 bi normalno bili okarakterizirani kao civili bili uhvaćeni od strane okupirajuće
10 snage dok su bili uključeni u vojno vezane akte, tako da bi im se mogla dati
11 nekakva zaštita kao ratnim zarobljenicima za razliku od civila koji su
12 nezakonito učesnici u borbi, tako da ja ne mogu razumijevati ove zakone na način
13 da bi oni na neki način mogli opravdati napadanje civilnog stanovništva i da bi
14 oni mogli da postanu vojno-relevantni u određenoj taktici. Ja mislim da to ni
15 nije bila namjera ovih zakona i za koncept opštenarodne odbrane i zato ja tako
16 to i ne razumijevam.

17 P: Vi ste proučili koncept opštenarodne odbrane kada ste završili s
18 radom u Tužilaštvu?

19 O: Ne i ja se ne pretvaram da sam ekspert po pitanju opštenarodne
20 odbrane.

21 P: Nisam to namjeravala da Vas... to je ono što sam Vas namjeravala
22 pitati u predmetu *Blagojević*, strana 4799. Vi ste rekli da niste u potpunosti
23 upoznati sa sistemom opštenarodne odbrane?

24 O: Da, to sam i rekao. I oni koji razumiju zakon, oni su primjetili
25
26
27
28
29
30

1 da je koncept opštenarodne odbrane neka vrsta pravnog opravdanja za napad na
2 civile. Ja mislim da je, ustvari, istina ono suprotno što sam opisao, da je to
3 mehanizam koji treba da omogući vlastitim civilima da traže određenu zaštitu
4 prema zakonu vezanu za njihovo ponašanje protiv okupirajuće sile.

5 P: Ja ne kažem da taj zakon opravdava napad na civile, nego da ta
6 konkretna fraza ne znači zapravo konkretno napad na civile, nego jednostavno
7 realnost ratne situacije u takvome sustavu u kojem je čitav narod uključen u
8 rat, bez obzira koji, naravno osim djece i starijih osoba.

9 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Pitanje postavljeno i odgovoreno.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, i ja se slažem. I zapravo sam Vas i
11 htio zamoliti da prijedete na nešto novo, gospođo Fauveau, nešto drugo. Mislim
12 da ste ovu temu dosta detaljno obradili.

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da, svakako časni Sude. Molim dokazni
14 predmet P414.

15 P: To je analiza borbene sposobnosti Vojske Republike Srpske 1992.
16 godine, o čemu ste govorili - odnosno o borbenoj gotovosti Vojske Republike
17 Srpske. Pogledajmo konkretno 161. stranicu na engleskom, odnosno 137 na B/H/S-u.

18 Ne, bojim se da to nije to. Sljedeća stranica, molim Vas. Nova ili stara
19 verzija, koja je to? Ne znam.

20 Dok se ne nađe ta stranica, uz pomoć naše referentice za predmet, ja ću
21 Vam pročitati na engleskom jeziku. To je zadatak koji je povjeren Drinskome

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 korpusu.

2   Prema onome što tu piše zadatak je: "... što prije razbiti muslimanske
3 snage u rejonu Srebrenica i Žepa, a zatim izvršiti pregrupiranje snaga i
4 orijentirati ih prema Goraždu. Isplanirati i pripremiti operaciju gdje u
5 sadejstvu sa snagama SRK i KK obezbijediti spajanje ovih korpusa na južnim
6 padinama Jahorine, to jest, na pravcu Goražde-Trnovo."

7   157. stranica na engleskom jeziku, moja greška. Ono što mene zanima je
8 prvi dio ovoga zadatka. Radi se, naime, o dokumentu iz mjeseca Aprila 1993.
9 godine. Ta zadaća koja je povjerena Drinskome korpusu odnosi se isključivo na
10 muslimanske snage?

11   O: Da, gospođo. Tu se konkretno spominju muslimanske snage.
12 Pretpostavljam da se radi o muslimanskim vojnim snagama.

13   P: U tome dokumentu nema ničega što pokazuje da bi se akcije trebale
14 voditi protiv civilnog stanovništva?

15   O: Ne, točno. Nema ničega u tome dokumentu, u ovome zadatku koji na to
16 ukazuje.

17   P: Prijeđimo sada na osmu stranicu ovoga dokumenta. Mislim da sam sada
18 našla pravu stranicu. Na samome početku drugoga odlomka, vidimo kako su donošene
19 odluke i tu se može pročitati sljedeće: "Odluke o angažmanu snaga Vojske
20 Republike Srpske donošene su na sastancima tijela Glavnoga štaba, kojima je u
21 pravilu predsjedavao komandant uz prisutnost i aktivno sudjelovanje načelnika
22 Glavnoga štaba, pomoćnika komandanata, načelnika odjela i načelnika rodova te

23

24

25

26

27

28

29

30

1 jednoga broja administrativnih starješina."

2 To je nova verzija ovoga dokumenta u kojoj se pojavljuju i
3 administrativni oficiri. U starijoj varijanti ovoga dokumenta, u prijevodu je
4 pisalo operativni oficiri. Mislite li da postoji neki razlog zbog kojega je
5 izraz "administrativni" oficiri preveden izrazom "operativni"?

6 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] časni Sude, ovo je dokument
7 prevoditeljske službe. Ja stvarno ne shvaćam smisao toga pitanja. Da li se tu
8 možda sugerira možda namjerno loša volja prevoditeljske službe ili što?

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođu Fauveau, predite, molim Vas, na
10 sljedeće pitanje.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da, naravno.

12 P: Među ovim ljudima koji se spominju u ovome odlomku, dakle
13 zapovjednici, pomoćnici, načelnici odijela, postoji li neka kategorija koja
14 obuhvaća i operativne oficire?

15 O: Ja mislim da se operativni oficiri nalaze u kategoriji načelnika
16 rodova, zato što su dijelovi rodova bili zapravo dio većega operativnog
17 odjeljenja. Dakle, konkretni operativni oficiri bili bi obuhvaćeni tim, tom
18 grupom ljudi.

19 P: Pokazat ću Vam malo kasnije jedan grafički prikaz, ali ja mislim da
20 načelnici rodova nisu u tome bili. Da li Vi znate razliku između sektora
21 Glavnoga štaba i odijela za operativno-nastavne poslove?

22 O: Ne, ne, ne. Ja nisam rekao da su načelnici armija bili operativni
23 oficiri nego načelnici rodova i načelnici odijela. Dakle, tu se nalaze razni

24

25

26

27

28

29

30

1 operativni oficiri koji pružaju podršku čitavom tom procesu.

2 P: Ali korpus u čijem su bili ti načelnici, zar oni nisu bili dijelom
3 operativno-nastavnog odijela?

4 O: Ne, ne. Načelnici rodova su imali svoja vlastita odjeljenja, ali oni
5 su općenito morali djelovati u kontekstu operativnih poslova i smjernica koje
6 izdaju ljudi iz operativno-nastavnih poslova. Oni su dakle tehnički stručnjaci
7 na svojim područjima koji pružaju podršku, odnosno, izdavanje zapovijedi time
8 što i daju tehničku ekspertizu. Tako da bi razni rodovi ili ogranci mogli
9 doprino... odnosno morali doprinositi raznim operacijama. Dakle, zato ja kažem
10 da su... da ja njih vidim da su oni kao dio jednoga procesa.

11 P: Da li biste se Vi složili da načelnici rodova nisu podređeni
12 načelniku operativno-nastavnih poslova nego direktno načelniku štaba, načelniku
13 Glavnoga štaba?

14 O: Na razini Glavnoga štaba, mislim da je to točno. Oni bi bili izravno
15 odgovorni načelniku štaba.

16 P: Ako pogledate sljedeću rečenicu, vidjet ćete da ona govori o potpunoj
17 metodi, ili cjelokupnoj metodi donošenja odluka. Vratit ću se malo kasnije na tu
18 cjelovitu metodu ili potpunu metodu, ali da li nam za sada možete potvrditi da
19 je ta potpuna metoda korištena na svim razinama? Da nije korištena samo na
20 razini Glavnoga štaba nego na razini korpusa i brigada?

21 O: U pravilu, ako su to dopuštali resursi i vrijeme, VRS se nastojao
22 služiti tom punom razinom, punom metodom kako bi razradio najbolje moguće
23 planove i to korištenjem najiskusnijim i najboljim ljudima koje su imali na
24 raspolaganju. To je očigledno, pogotovo kada se spustite na razinu brigade, da
25 zapravo nije bilo dovoljno ni vremena, a ni starješina i u tom slučaju, to ne

26

27

28

29

30

1 mora biti tako. Katkada se može dogoditi da zapovjednik jednostavno mora
2 donositi odluke jako brzo zato što nema dovoljno vremena da bi primijenio dulju
3 metodu. Svakako, dakle, to je metoda koja je radije bila korištena. Ali to se ne
4 može uzeti zdravo za gotovo. Dakle, uvijek se to radilo tako, pogotovo na razini
5 brigade.

6 P: A slažete li se da kada su se brigade i korpusi služili potpunom
7 metodom donošenja odluka da Glavni štab nije bio uključen u planiranje svake
8 vojne akcije koja je planirana i izvršavana na taktičkome nivou u brigadama?

9 O: Da, da. To svakako ne bi bila... to nikako ne bi bila funkcija
10 Glavnoga štaba. Naime, da ulazi u sve potrebne pojedinosti planiranja operacija
11 na taktičkoj razini.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih prešla na dokument P2749. Dok
13 taj dokument ne vidimo, radi se o zapovijedi generala Miletića od 22. jula
14 1994., 15. 01. ste govorili o zapovijedi Drinskog korpusa koja se zasniva na
15 ovome naređenju.

16 Molim Vas, pokažite nam drugu stranicu ovoga naređenja.

17 P: Vidite na samom vrhu stranice spominje se pravac kojim dolazi opskrba
18 za Srebrenicu, a radi se o pravcu Zvornik-Drinjača-Zelinje-Polom-Krasanovići i
19 Bratunac. Jeste li Vi smatrali da je to pravac kojim se može proći do
20 Srebrenice, o čemu smo razgovarali malo prije?

21 O: Da. Ja se toga ne sjećam, ali ima smisla. Naime, da bi se kretali duž
22 lijeve obale rijeke Drine. To znači da ovom zapovijedi nisu upućeni putem preko
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Konjević Polja. Mislim da dva odlomka niže zapravo se nalazi podatak koji
2 pokazuje da je upravo taj pravac za kretanje bio zatvoren.

3 P: Da. I odlomak koji je neposredno iznad ovoga na koji se Vi pozivate
4 govori o formiranju kontrolnih punktova te o kontroli konvoja. Slažete li se?

5 O: Da, da, da. O tome se tu govori.

6 P: To znači da Direktiva... da je Direktiva broj 7 nije promijenila bog
7 zna što u vezi s konvojima?

8 O: Ono što konkretno piše u Direktivi 7 je da ona treba...da se trebaju
9 stvoriti uvjeti u enklavi takve vrste da UN i naravno...

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] G.e Butler, gospođu Fauveau, mislim da
11 svjedok ne mora ponavljati ono što misli o Direktivi broj 7. On je to ponovio
12 već dvadesetak puta.

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pogledajmo, molim Vas, četvrtu stranicu
14 ovoga dokumenta, i to četvrtu stranicu na engleskome jeziku i treću stranicu na
15 B/H/S-u.

16 P: Pogledajte, molim Vas, točku 13. To je točka iz naređenja Drinskoga
17 korpusa da se poduzmu sve mjere da se enklave svedu na onu mjeru kako je
18 spomenuto u sporazumu.

19 O: Da.

20 P: Prema ovome odlomku, ova je zapovijed direktno upućena i na
21 muslimanske snage te na snage UNPROFOR-a, koje su se sporazumjele o

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 demilitarizaciji, zar ne?

2 O: Da. To odražava činjenicu da je stav VRS-a da Muslimani ne postupaju
3 u skladu s odredbama sporazuma o prekidu paljbe i demilitarizaciji, da se moraju
4 poduzeti akcije da se veličina enklava suzi na ono što se smatralo zapravo
5 postignutim sporazumom. Mislim da sam to spomenuo i kada sam zadnji put govorio
6 o ovome dokumentu.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možemo li se vratiti, molim Vas, na prvu
8 stranicu ovoga dokumenta?

9 P: U točki 1, ovo naređenje kaže da se jedna druga zapovijed od 18.
10 aprila stavlja izvan snage. Vi ste rekli kada ste govorili o zapovijedi generala
11 Živanovića koji se pozivao na istu ovu naredbu kojom se stavlja izvan snage
12 naređenje, Vi smatrate da je izvan snage stavljeno...stavljeno sporazum o prekidu
13 paljbe kojega su potpisali Srbi i Bošnjaci.

14 U trećem retku se radi o generalu Živanoviću. Rekla sam, "general
15 Živanović".

16 Pitanje: nije li točno da ovaj dokument, 03/8-9, zapravo ne ukazuje da
17 se radi o naređenju Glavnoga štaba?

18 O: Da, no mene sada zanima zašto Vi spominjete Živanovića. Ja se nadam
19 da to nisam rekao. Ja mislim da se radi o naređenju kojega je potpisao general
20 Mladić s tim u vezi. Ja se nadam da nisam general Živanović, zato što je to
21 zapovijed Glavnoga štaba, a ne Drinskoga korpusa.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ne, ne, ne. Ja sam spominjala generala Živanovića zato što ste Vi
2 vidjeli naređenje Drinskoga korpusa koje je izdano na osnovi ovoga naređenja
3 kojega pokazujem.

4 No uzevši u obzir ovo naređenje 03/8-9 od 18.04.1993., recite nam jeste
5 li Vi imali prilike vidjeti to naređenje.

6 O: Mislim da jesam. Mislim da sam ga čak i naveo kao izvor u svome
7 izvještaju, jer mislim da sam zapovijed vidio zato što je ono zapravo izvršna
8 zapovijed za prekid paljbe koja je potpisana. Ako se dobro sjećam, mislim da sam
9 ga vidio.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim Vas, dokazni predmet 5D708. Taj
11 dokument je, nažalost, samo na B/H/S-u no Vi ste ga možda negdje vidjeli i na
12 engleskom jeziku.

13 P: Pročitat ću Vam relevantni dio toga dokumenta.

14 "Na osnovu postignutog sporazuma, delegacija Vojske Republike Srpske,
15 snaga UNPROFOR-a i muslimanskih snaga, a u cilju regulisanja daljeg postupka
16 jedinica Vojske Republike Srpske oko Srebrenice, naređujem: Dana 18.04.1993.
17 godine u 04.59h komande korpusa i ostale njima potčinjene komande i starješine
18 će obezbediti potpuni i totalni prekid vatre u Srebrenici i njenoj okolini uz
19 istovremeni prekid svih borbenih dejstava. Pod prekidom vatre i borbenih
20 dejstava se podrazumeva: zabrana otvaranja vatre iz svih vrsta streljačkog,
21 artiljerijskog i drugog naoružanja, kao i upotreba minsko-eksplozivnih i drugih
22 sredstava; prekid pokreta snaga i sredstava oko Srebrenice, kao i manevar
23 snagama i sredstvima; dovođenje svežih snaga i novih sredstava u širi rejon
24 Srebrenice. Posle pomenutog vremena ne smije biti ispaljen niti jedan metak

25

26

27

28

29

30

1 iz bilo kog oružja ili vatrenog sredstva. Prekršioce pozivati na disciplinsku i
2 krivičnu odgovornost." Slažete li se Vi s time da ovo naređenje kojega je
3 potpisao general Milovanović je u skladu sa sporazumom kojega su potpisale
4 srpska i muslimanska snaga u aprilu 1993. u vezi sa Srebrenicom?

5 O: Da. Ono obuhvaća, mislim, puno tih mjera koje se nalaze već u širem
6 sporazumu kojega je potpisao general Mladić. Mislim da je taj dokument u skladu
7 s tim, da.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih Vam pokazala dokazni predmet
9 5D548. To je dokument Armije Republike Bosne i Hercegovine 5D548. Dakle, to je
10 dokument Armije Bosne i Hercegovine od 08.06.1993., što znači da je nastao manje
11 od 3 mjeseca prije potpisa prvoga sporazuma, odnosno samo dva mjeseca nakon
12 potpisivanja drugog sporazuma. U točki jedan možemo pročitati: "Organizujte
13 sopstvenu izviđačku organizaciju, izviđačke patrole. Isturite što dublje u
14 neprijateljsku dubinu i na osnovu njihovih izvještaja i sopstvene procjene
15 poduzmite akcije (dejstva) na neprijatelja."

16 P: Ova zapovijed, odnosno taj dokument upućen je načelniku Vrhovne
17 komande Armije Bosne i Hercegovine, odnosno njega je uputio načelnik štaba
18 Vrhovne komande Sefer Halilović, a upućen je obrani Srebrenice, konkretno Naseru
19 Oriću. Slažete li se Vi da ovaj odlomak nije u skladu s onim sporazumom kojega
20 su postigli Srbi i Muslimani?

21 O: Da. Dokument zapravo pokazuje realitet onoga što se događalo, naime
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 da Armija Bosne i Hercegovine nije uložila nikakav ozbiljan napor da se
2 demilitarizira odnosno da obustavi borbena djelovanja izvan enklave i to
3 posebice kada bi to moglo ići u prilog, odnosno kada bi to moglo predstavljati
4 podršku operacijama u drugim dijelovima zemlje.

5 P: U drugoj točki se kaže sljedeće: "Sami angažujte vodiče kroz
6 teritoriju milom ili silom, angažujući mjesno stanovništvo."

7 Slažete li se da, zapravo...

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo malo. Gospodine McCloskey,
9 izvolite.

10 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ovo je dio izvođenja dokaza tužitelja i
11 izvještaja gospodina Butlera već godinama. Ja ne znam kao nas to vodi, pogotovo
12 ovakve pojedinosti. Mislim da tu nema nikakvog nesporazuma. Svjedok je o tome
13 govorio već desetak puta.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To je dio presuđenih činjenica, što je
15 predmet naše odluke iz 2006.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ne, časni Sude. Ja mislim da se radi o
17 tome da oni jesu bili naoružani te da nikada nisu demilitarizirali enklavu, ali
18 to nije smisao mogega unakrsnog ispitivanja.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ima još više toga. Isto tako se kaže da
20 su oni pokretali napade i operacije unutar i izvan enklave. Dakle, bojim se da
21 je malo više od toga.

22 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] U pogledu relevantnosti, njezina je
23 odluka da može obraditi ovaj dokument, ali mora se odrediti vremenski okvir,
24 vremenska granica jer ćemo inače ovdje ostati zauvijek.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Što hoćete postići, gospođo Fauveau?

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Tužitelj je počeo ovo suđenje sa šest
3 strateških ciljeva. Njemu je bilo dopušteno razraditi i izvesti svu
4 dokumentaciju Republike Srpske od 1992. kada je osnovana vojska pa sve do kraja
5 postojanja enklava. Općenito je čitao, i kažem, čitao je, dio dokumenata,
6 pokazivao je dokumente na određeni način i ja mislim da imam pravo odgovoriti na
7 te tvrdnje. Drugo, ja držim da... u stvari ne znam da li bih uopće trebala
8 nastaviti pred svjedokom, što se mene tiče, mogu. Nemam problema s tim.

9 Naime teze tužitelja su da je sve ono što je bilo u Srebrenici i Žepi
10 posljedica Direktive 7. Ja tvrdim da to nije posljedica Direktive 7 i da bih to
11 pokazala, ja moram pokazati ono što pokazujem. A kada se radi konkretno o ovome
12 dokumentu, ono što mene zanima, a kazat ću Vam uskoro kada Vi odlučite da li se
13 može postaviti pitanje ili ne, je da li točka 2 ovoga dokumenta pokazuje da je
14 muslimanska vojska zapravo uključivala civilno stanovništvo u vojna djelovanja?

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey, izvolite.

16 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Naše su teze daleko složenije i to
17 zapravo obuhvaća puno toga što je gospodin Butler u više navrata svjedočio, što
18 ide u prilog svemu ovome što je gospođa Fauveau upravo rekla, kao i ovaj
19 dokument. Ali ja mislim da ne moramo stalno to obrađivati. Ja se slažem s njom

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 da su Muslimani činili puno toga i mi smo čuli već to i Vijeće je donijelo
2 odluku o tome. I sad su odjednom izronili Hrvati kako bi se Hrvate ocrnilo. I to
3 se sad već toliko ponavlja, a radi se o činjenicama u vezi s kojima smo se
4 usuglasili i to je samo gubljenje vremena.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Druga stvar je gdje, zapravo, ja imam
6 određenih dvojbi je da li Vi možete dokazati s ovim svjedokom i to posebice s
7 ovakvim dokumentima? Točka 2, naime, govori o smjernicama koliko ja vidim. No u
8 svakom slučaju, razmislite o tome, gospođu Fauveau. Ja Vas neću zaustaviti sada,
9 ali mislim da je važno točno znati što hoćete i kako želite tamo dospjeti, kako
10 želite to postići i to bez neke usputne štete. Na Vama je, Vi odlučite.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Kada vojska koristi vodiče iz civilnog
12 stanovništva, zar to ne znači da su ti vodiči uključeni u vojne operacije? A
13 posebno kada se radi o operacijama izviđanja?

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Zato nam ne treba vojni stručnjak. To
15 možemo i sami zaključiti uz... zajedno sa svim ostalim dokazima koje smo čuli.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] U tom slučaju vraćam se na svoje prvo
17 pitanje. Zar nije slučaj da tačka 2 ovog dokumenta pokazuje da je muslimanska
18 vojska uključivala civilno stanovništvo u vojne operacije?

19 O: Da. I to ne samo vezano za angažovanje lokalnih vodiča već i po samoj
20 činjenici da su pripadnici civilnog stanovništva, muškarci dobivali uputstvo da

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ispunjavaju vojne obaveze i postanu pripadnicima ili dijelom 28. divizije. Oni
2 su do tog stupnja uključivali civilno stanovništvo.

3 P: Da Vam sada pokažem dokument P5, to je Direktiva 7. Dok čekamo, da li
4 znate da li je u ovoj Direktivi spomenuta operacija "Krivaja 95"?

5 O: Kad se to pitanje ranije pojavilo, ja se nisam sjetio da li je
6 "Krivaja" bila konkretno navedena kao operacija ovdje. Morao bih da pogledam
7 verziju na engleskom da bi bio siguran. Možda jeste, ali ja se naprosto ovako na
8 pamet ne sjećam.

9 P: Molim da pogledamo stranu 12 ovog dokumenta na engleskom, a 19 na
10 B/H/S-u. Molim da pogledamo dno strane. Tu se govori o zadacima povjerenim
11 Hercegovačkom korpusu.

12 O: To je "Krivaja 95", veza sa operacijom u Hercegovini.

13 P: Znači ova operacija nije imala nikakve veze s Drinskim korpusom?

14 O: Negdje su vjerojatno to prebacili, da. Ali, onako kako je planirano u
15 martu, ona bi spadala pod kompetenciju, barem dijelom Drinskog korpusa,
16 Neretvanska dolina.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih zamolila stranu 10, odnosno 15;
18 stranu 10 na engleskom, 15 na B/H/S-u. Ovo su zadaci povjereni Drinskom korpusu?

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Da li Vi mislite da je razdvajanje enklava bio zadatak koji je bio dobro... vrlo
2 pogodan za vojni kontekst s kojim se Vojska Republike Srpske suočavala u martu
3 1995? Ja govorim o zadatku bez zadnje rečenice. Ja govorim o razdvajanju
4 enklava.

5 O: Da, i vjerujem da sam to i ranije rekao da postoji veliko vojno
6 opravdanje da se može doći i biti u mogućnosti kada kažem "razdvajati enklave"
7 to znači geografski razdvojiti, stvoriti situaciju gdje možete presijecati i
8 sprečavati kretanje muslimanskih vojnih snaga iz Žepe u Srebrenicu i iz
9 Srebrenice u Žepu. I velika se prednost može dobiti ako se tako nešto može
10 postići.

11 P: Ova Direktiva vezano za razdvajanje enklava, da li je to ograničeno
12 na urbano područje, gradsko područje. Odnosno da ponovim pitanje: Da li se ovo
13 odnosi, taj zadatak Drinskog korpusa, odnosi isključivo na razdvajanje enklava,
14 a ne spominje se reduciranje na gradska područja?

15 O: U ovom pasusu koristi se fraza "svesti Srebrenicu na gradsko
16 područje", to je tačno.

17 P: Zadnja rečenica koju ste komentirali isto je za Direktivu 4. Da li
18 mislite da ono o čemu ovdje govorimo jeste izražavanje ove doktrine
19 samoupravljanja i opštenarodne odbrane, a ne da se tu govori o frazi usmjerene
20 protiv civilnog stanovništva?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Možemo li biti konkretni o čemu se tu
2 govori?

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau?

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja govorim o zadnjoj rečenici koja se
5 odnosi na Drinski korpus, zadnja tri reda...

6 SVJEDOK: Tu piše što piše. Ja tu zadnju rečenicu ne tumačim kao nešto
7 što bi trebalo da bude u smislu opštenarodne odbrane. Kao što sam i rekao, po
8 meni to znači da su oni željeli da stvore uslove, da prisile UN u tom trenutku
9 da preseli... da... civilno stanovništvo iz enklave.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim sada da pređemo na sljedeću
11 stranu. U stvari, mislim da je to na engleskom još uvijek prethodna strana. Prvi
12 pasus odnosi se na operaciju "Jadar" koja je trebala biti izvršena samo ako
13 snage UNPROFOR-a napuste Srebrenicu. Da li se slažete da je to tako?

14 O: Da. Mislim da ono na što oni ovdje misle u ovom kontekstu jeste
15 upravo to. U slučaju da UN iz bilo kojeg razloga evakuira svoje ljude iz
16 enklave, onda VRS treba da...odnosno da Drinski korpus treba da je u stanju da
17 odmah preduzme operaciju da napadne muslimanske vojne snage tamo.

18 P: Ništa u tom pasusu nije usmjereno protiv civilnog stanovništva?

19 O: Ne, u toj konkretnoj rečenici, ne. To je samo pasus od jedne rečenice
20 gdje se govori da treba onda napasti vojne snage Muslimana.

21 P: Ovu Direktivu je potpisao predsjednik, odnosno vrhovni komandant
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Radovan Karadžić. Da li se slažete da Direktiva koju potpiše vrhovni komandant
2 predstavlja vojni akt kojeg...kod kojeg se koristi sveukupni metod donošenja
3 odluka?

4 O: Da. Ja vjerujem da kada pogledate cjelokupan tekst Direktive gdje se
5 govori o cijeloj situaciji u kontekstu i šta svaki pojedinačni organ treba da
6 radi i doprinese, to odražava proces planiranja koji predstavlja cjelokupan,
7 potpun metod donošenja odluka.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zamolila bih da sada pređemo na stranu 3
9 ove Direktive. Tačka 2, 2.1, hrvatsko-muslimanske koalicione snage se tu
10 spominju. I sada sljedeći paragraf jeste sastavni dio rada obavještajnih službi.

11 O: Morao bih da pročitam cijele pasuse 3 i 4. Sasvim sigurno informacije
12 vezane za ono što se događa unutar snaga Federacije predstavlja nešto što bi
13 služba, obavještajna služba VRS-a imala kao cilj koji bi...te bi podatke oni
14 prikupljali, da.

15 P: U strukturi štaba, obavještajna služba predstavlja dio sektora za
16 obavještajni rad i bezbjednost?

17 O: Da. Jedna od razlika između Glavnog štaba i korpusa, na nivou Glavnog
18 štaba, obavještajna služba ne radi direktno za načelnika štaba kao u korpusu već
19 obavještajni i bezbjednosni rad predstavljaju zasebni rod pod generalom
20 Tolimirom.

21 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] G.e predsedavajući, možemo li sada preći
22 na drugi dokument, odnosno, namjeravala sam prijeći na drugi dokument, ali

23
24
25
26
27
28
29
30

1 mislim da bi sada već bilo vrijeme da se završi s radom.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Onda nastavljamo s radom sutra u 9.00
3 ujutro.

4 Hvala gospođo Fauveau, hvala gospodine Butler.

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.

6 ... Sjednica završena u 13.43h

7 Nastavak zakazan za utorak,

8 29.01.2008. u 09.00h.

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30